

แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา

ในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

กรณีตัวอย่าง

โรงเรียนเมืองกระบี่

จ. กระบี่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน
ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ:
กรณีตัวอย่างโรงเรียนเมืองกระบี่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทศว.)

371.26 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส 691 น นวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการนำพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์
ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ: กรณีตัวอย่างโรงเรียนเมืองกระบี่
กรุงเทพฯ: 2564
ISBN: 978-616-270-359-1
1. นวัตกรรมการศึกษา 2. การบริหารจัดการสถานศึกษา 3. ชื่อเรื่อง

**นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาในการนำพัฒนาผู้เรียน
ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
: กรณีตัวอย่างโรงเรียนเมืองกระบี่**

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ 84/2564
ISBN (E-book)	978-616-270-359-1
พิมพ์ครั้งที่ 1	กุมภาพันธ์ 2565
จำนวนพิมพ์	-
พิมพ์เผยแพร่โดย	กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 99/20 ถนนสุขุวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์: 0 2668 7123 ต่อ 2528, 2529 โทรสาร: 0 2243 1129 Web site: www.onec.go.th

คำนำ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เป็นมาตรฐานที่เน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย 3 ด้าน คือ เป็นผู้เรียนรู้ เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และพลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อสันติสุข รวมทั้งค่านิยมร่วมและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงาม ได้แก่ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อารงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก ซึ่งคณะรัฐมนตรี มีมติให้นำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการจัดทำมาตรฐานการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การกำกับ ติดตาม การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินโครงการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติขึ้น เพื่อศึกษาและพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทที่หลากหลาย และจัดทำเป็นรูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งจะเป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้นำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป นวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ: กรณีตัวอย่างโรงเรียนเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ นำเสนอขั้นตอน วิธีการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นรูปแบบของสถานศึกษาที่มีจุดเด่นในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมในห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และสังเคราะห์เป็นรูปแบบ (MODEL) นวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษา ตลอดจนการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งที่ปรึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่งที่ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตลอดจนร่วมกันพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการของสถานศึกษาในครั้งนี้

(นายอรรถพล สังขวาสี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
ตอนที่ 1 บทนำ	1
ตอนที่ 2 แนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ	8
ตอนที่ 3 กระบวนการในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ	42
ตอนที่ 4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	60
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตราฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติใน สถานศึกษา	62
ตอนที่ 6 สังเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการ (Model)	66
บรรณานุกรม	68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	10
ภาพที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ	11
ภาพที่ 3 ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงโรงเรียนเมืองกระบี่ ปีการศึกษา 2564	53
ภาพที่ 4 การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรม หนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0	66
ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริม คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	67

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)	29
ตารางที่ 2 การประเมินผลการบริการจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้การ สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0	57

ตอนที่ 1 บทนำ

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียน (ภาษาไทย)	โรงเรียนเมืองกระบี่
ชื่อโรงเรียน (ภาษาอังกฤษ)	Muangkrabi School
สถานที่ตั้ง	เลขที่ 93 ถนนศรีตรัง ตำบลกระบี่ใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000 โทร. 075-663646 แฟกซ์ 075-663647 E-mail : muangkrabi@hotmail.com Website : www.mschool.ac.th

สัญลักษณ์ประจำโรงเรียน

อักษรย่อของโรงเรียน	ม.ก.
สุภาษิตประจำโรงเรียน	สุโข ปัญญา ปฏิลากิ (ปัญญาทำให้เกิดสุข)
คำขวัญของโรงเรียน	“มีวินัย ใฝ่ศึกษา พัฒนาตน”
ปรัชญาประจำโรงเรียน	การศึกษา คือ การพัฒนาคน
เอกลักษณ์ของโรงเรียน	ยิ้ม ไหว้ ทักทายกัน
อัตลักษณ์ของโรงเรียน	มีทักษะชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
สีประจำโรงเรียน	ฟ้า – ขาว
สีฟ้า หมายถึง	ความสงบ ร่มเย็น สดใส สวยงาม
สีขาว หมายถึง	ความบริสุทธิ์ สว่าง รุ่งโรจน์ ความมีระเบียบแบบแผน
ความหมาย	มีความเชื่อมั่นและมีคุณธรรมภายในรั้วฟ้า-ขาวที่อยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข มีความบริสุทธิ์ต่อกัน มีความราบรื่นแจ่มใส มีความมั่นใจในอนาคตอันสดใสรุ่งโรจน์อยู่ด้วยกันอย่างมี ระเบียบแบบแผนแน่นอน มุ่งแสวงหาปัญญาอันเปรียบ ประดุจดวงประทีปส่องทาง

จำนวนผู้บริหารและครู	108 คน
จำนวนบุคลากรทางการศึกษา	39 คน
จำนวนนักเรียน	2,055 คน
โรงเรียนเข้าโครงการที่สำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> • โครงการเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก (ASPnet) • โครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school) • โครงการโรงเรียนสีเขียว (Green School Project) • โครงการโรงเรียนในฝัน รุ่นที่ 2 • โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) • โครงการโรงเรียนแห่งความสุข (Happy School Project)

สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน

โอกาส

- โรงเรียนตั้งในเขตเมือง การคมนาคมสะดวก สาธารณูปโภคพร้อมสรรพ ตั้งอยู่ห่างจากโรงพยาบาลระยะที่ 6 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดกระบี่ 8 กิโลเมตร และห่างจากสนามบินนานาชาติกระบี่ 7 กิโลเมตรเท่านั้น
- เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียนทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ความร่วมมือและการสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน

อุปสรรค

- ปัญหาเศรษฐกิจและสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ ความปลอดภัยในชีวิตและสถานะทางการเงินของผู้ปกครองนักเรียน
- ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนต้องเพิ่มมาตรการการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มากยิ่งขึ้นและเข้าไปดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น

- ความเจริญในด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคดิจิทัล ส่งผลให้นักเรียนประสบปัญหาด้านพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์ในโรงเรียน

จุดเด่น

- ผลการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ร้อยละ 99.88 มีความสุขเมื่อได้มาโรงเรียน เป็นโอกาสที่ดีของโรงเรียนที่จะบริหารจัดการให้เกิดสุขภาวะในโรงเรียนอย่างยั่งยืน
- จากการวัดและประเมินผลนักเรียนตามหลักสูตร นักเรียนร้อยละ 76 มีทักษะชีวิตในการทำงานร่วมกัน การจัดการปัญหาและการพัฒนาต่อยอดชิ้นงาน ผลงาน นวัตกรรมและการประกอบอาชีพ เป็นความท้าทายที่จะต้องส่งเสริมนักเรียนอีกร้อยละ 28 ให้ผ่านการประเมินนี้ด้วยเช่นกัน
- คณะครูและบุคลากรทางการศึกษารู้รักสามัคคีและมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ด้านวิชาชีพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านการสอนและงานสนับสนุนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- ครูรุ่นพี่ปฏิบัติหน้าที่ทั้งงานสอนและงานสนับสนุนการสอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูรุ่นน้อง รุ่นน้องแบ่งปันความรู้ความสามารถและทักษะด้านวิชาชีพใหม่ ๆ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการศึกษาผ่านบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยอัตโนมัติและส่งผลดีต่อคุณภาพนักเรียน
- โรงเรียนบริหารจัดการทั้งระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งผลให้มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากเครือข่ายทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

จุดด้อย

- ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ ส่งผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย
- นักเรียนร้อยละ 37 มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดความรัก ความอบอุ่น ส่งผลให้นักเรียนประสบปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
- นักเรียนร้อยละ 48 สะท้อนความคิดเห็นว่า ครู ร้อยละ 72 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ยังไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนต้องเร่งดำเนินการปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู
- การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ. 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่ยังเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

- ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนเมืองกระบี่ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับชาติทุกวิชาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งผลให้โรงเรียนต้องเร่งยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ทิศทางการพัฒนาของโรงเรียน

โรงเรียนเมืองกระบี่ได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมองค์กร เอกลักษณ์และสมรรถนะหลักของโรงเรียนเมืองกระบี่ ดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์โรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ. 2561-2565 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564-2565)

โรงเรียนเมืองกระบี่สร้างพลโลกที่ดีมีคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

2. พันธกิจของโรงเรียน

- พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่จัดการศึกษาตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยในยุค Thailand 4.0
- ปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก
- พัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกและมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เป็นพลโลกที่ดีมีคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

3. เป้าประสงค์ของโรงเรียน

- 1) โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) ที่จัดการศึกษาตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยในยุค Thailand 4.0 มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากเครือข่ายการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- 2) โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะคนไทย 4.0
- 3) ครูได้รับการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
- 4) นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม เป็นพลโลกที่ดีมีคุณลักษณะคนไทย 4.0

ผลงานดีเด่น

★ ได้รับเชิญจากคณะผู้จัดการ EDUCA มหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ให้ไปนำเสนอผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียน ในด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school) ทั้งในการประชุมภาคภาษาไทยและการประชุมนานาชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 - ปัจจุบัน

★ นายสหัสวรรษ กาเยาว์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 ได้รับการคัดเลือกเป็นลำดับที่ 1 ได้เป็นเยาวชน ตัวแทนประเทศไทย เข้าร่วมโครงการการพัฒนาเยาวชนการสร้างเครือข่ายพัฒนาเยาวชนแห่งเอเชีย ณ เมือง Okinawa ประเทศญี่ปุ่น ปี 2017

★ ได้รับเชิญให้ไปนำเสนอผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) ในการประชุมนานาชาติ เรื่อง Democratizing Schools and Classrooms from within: Progress of School as Learning Community ณ Institute of Educational Research of Gyeongsangnumdo เมือง Changwon ประเทศเกาหลีใต้ เมื่อวันที่ 20-21 ตุลาคม 2560

★ ได้รับเชิญให้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนในฐานะตัวแทนประเทศไทย ในหัวข้อ Regional Seminar on Innovative School Leadership and SDG 4.7 วันที่ 26-28 มิถุนายน 2561 ณ โรงแรม Compass Sky View กรุงเทพมหานคร

★ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนโรงเรียนในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก นำเสนอผลงานของโรงเรียนด้านการบริหารจัดการในการประชุม The 19th UNESCO-APEID International Conference, Effective School Leadership for the 21st Century. Meeting the Sustainable Development Goals เมื่อวันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2561 ณ โรงแรม Pullman กรุงเทพมหานคร

★ ได้รับคัดเลือกจากสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ โดยการขอความร่วมมือจากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ ราชอาณาจักร ภูฏาน ไปเป็นวิทยากรให้การอบรมครูระดับแกนนำจากประเทศภูฏานในเรื่องการพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนา ยุทธศาสตร์และการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการผลกระทบด้านการพัฒนาวิชาชีพ การริเริ่มและส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมทั้งการจัดตั้งเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนการพัฒนาทางวิชาชีพ เมื่อวันที่ 10-12 ธันวาคม 2561

★ รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 โครงการพินิจน้อมรักษาน้ำตามแนวพระราชดำริ ปี พ.ศ. 2562

★ นางสาวปิยนาง ลิมหลัก ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้รับคัดเลือกเป็นผู้แทนเยาวชนไทย ระดับ Senior เข้ารับรางวัล The 1st ASEAN Youth Eco-champions Award

(AYECA) ระหว่างวันที่ 6-9 ตุลาคม 2562 ณ เมืองเสียมราฐ ราชอาณาจักรกัมพูชา จัดโดยกระทรวง
สิ่งแวดล้อมแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

★ นางสาวธำปณี พูลศิริ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วม
โครงการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างประเทศ International Exchange Programme for
Primary and Secondary School Teacher ระหว่างวันที่ 1-9 ธันวาคม 2562 ณ ประเทศญี่ปุ่น

★ นายวิทวัส คำของ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ได้รับรางวัล “วัฒนคุณาธร” ผู้ทำ
คุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรม ประเภทบุคคล จากกระทรวงวัฒนธรรม เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2562

★ องค์การยูเนสโกคัดเลือกภาพถ่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 ปีการศึกษา 2562
ชื่อภาพ Painting School Grounds อันเป็นผลงานจากกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (One
Classroom, One Learning: OCOLB) ชื่อฐานการเรียนรู้ “สี่ส้นลานศิลป์” เป็น 1 ใน 6 ภาพ
ที่ได้รับการคัดเลือกจาก 53 ประเทศทั่วโลกนำเสนอไว้ที่ Hall of Happiness ภายใต้โครงการโรงเรียน
แห่งความสุข (Happy School Project)

★ ได้รับเชิญให้ไปนำเสนอผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนเมืองกระบี่
ณ หอประชุมใหญ่ สำนักงานองค์การสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2562 เรื่อง
Developing a Sustainable and Future-ready School จัดโดย Gov-Insider Live

★ ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนตัวแทนประเทศไทยนำเสนอผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practice) ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนแห่งความสุข (Happy School Project) ในการประชุมสัมมนา
ระดับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เรื่อง UNESCO Asia-Pacific Regional Learning Seminar Happy School:
Learner Well-being and Social and Emotional Learning เมื่อวันที่ 21-22 ตุลาคม 2562 ณ โรงแรม Holiday
Inn กรุงเทพมหานคร

★ Dr. Taeko Takayanagi แห่งมหาวิทยาลัย Waseda University ประเทศญี่ปุ่น เดินทางมา
เยี่ยมชมและร่วมถอดบทเรียนการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน
หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB) ของโรงเรียนเมืองกระบี่โรงเรียนในโครงการ Happy School Project
ขององค์การยูเนสโก เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2563 เพื่อนำไปปรับใช้ ณ ประเทศญี่ปุ่น

★ ได้รับรางวัล EGAT Green Learning Awards 2019 โครงการโรงเรียนสีเขียว จากการไฟฟ้า
ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยโดยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อวันที่ 15
กุมภาพันธ์ 2563 ณ หอประชุมเกษม จาติกวณิช

★ ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างขององค์การยูเนสโก ประเทศไทยโดยสำนัก
ความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยความร่วมมือขององค์การยูเนสโก
ประเทศญี่ปุ่น และองค์การยูเนสโก ประเทศเวียดนาม ดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) ในปีการศึกษา 2564

★ ได้รับคัดเลือกจากองค์การยูเนสโกให้เป็นตัวแทนโรงเรียนในภูมิภาค Asia-Pacific นำเสนอ
ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการประชุม the UNESCO World Conference on Education for

Sustainable Development ในหัวข้อผลการดำเนินงานตามโครงการ Happy School Project; Well Being, Happiness and SDG 4.7 เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564 ณ ประเทศเยอรมันนี (Online)

★ มีโรงเรียนขอมาเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ ESD ในปีการศึกษา 2559-2564 จำนวน 4 โรงเรียน คือ โรงเรียน Miyang Middle School กรุงโซล ประเทศเกาหลีใต้ โรงเรียน Gunjaeul เมืองอินซอน ประเทศเกาหลีใต้ โรงเรียน Junior High School attached Okayama University ประเทศญี่ปุ่น และโรงเรียน Jana Jyoti Secondary School ประเทศเนปาล

ตอนที่ 2

แนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ครั้งนี้ โรงเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์พระราชา การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 แนวทางการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและการวางแผนพัฒนาการศึกษา สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เครือข่ายและการมีส่วนร่วม ระบบเรียนรู้ และการประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

ศาสตร์พระราชา

โรงเรียนเมืองกระบี่ ได้น้อมนำศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์พระราชทาน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** และหลักทรงงานทั้ง 23 ข้อในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาปรับใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่ง สุธเมธ ตันติเวชกุล (อ้างถึงใน เกษม วัฒนชัย. ม.ป.ป.) ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวความตอนหนึ่งว่า... **“ในหลวงบรรลุแล้วซึ่งคำว่า ภูมิสังคม คือทำอะไรให้ศึกษาภูมิสังคม ศึกษาดิน น้ำ ลม ไฟ เสียก่อน แต่ละที่แต่ละแห่ง มีหน้าที่ มีสังคมไม่เหมือนกัน เวลาไปทำอะไรที่ไหนต้องศึกษาเขาก่อน ถ้ามเขาก่อนจะได้เกิดความเข้าใจ เข้าถึงเขา แล้วการพัฒนาจะได้ตั้งอยู่บนความถูกต้อง”** นอกจากนั้นพระองค์ยังทรงมีพระราชดำรัสเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นและสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า **“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานจากมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงโดยลำดับต่อไป...”** จากพระราชดำรัสดังกล่าว พระองค์ทรงใช้ยุทธศาสตร์พระราชทาน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** กับทั้ง คน วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีความลุ่มลึกและมีโครงการพระราชดำริหรืองานอื่นที่ทรงทำเป็นตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน เข้าใจในบริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เข้าถึงข้อมูลข้อเท็จจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง **“คน”** เราจะต้องเข้าใจเขา และหาวิธีการทำให้เขาเข้าใจเรา การพัฒนาจะประสบความสำเร็จเป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นการปกครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามอย่างแท้จริง พระองค์จึงทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน ทรงตรัสว่า **“ต้องระเบิดจากข้างใน”** นั่นคือต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน มิใช่การนำความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชน

หมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว ทรงใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั่นคือก่อนจะทำอะไร ต้องมีความเข้าใจเสียก่อน เข้าใจภูมิประเทศ เข้าใจผู้คนในหลากหลายปัญหา ทั้งทางด้านกายภาพ ด้านจารีตประเพณีและวัฒนธรรม เป็นต้น และระหว่างการค้าเนินการนั้นจะต้องทำให้ผู้ที่เราจะไปทำงานกับเขาหรือทำงานให้เขานั้น “เข้าใจ” เราด้วย เพราะถ้าเราเข้าใจเขาแต่ฝ่ายเดียว โดยที่เขาไม่เข้าใจเรา ประโยชน์คงจะไม่เกิดขึ้นตามที่เรามุ่งหวังไว้ “เข้าถึง” ก็เช่นกัน เมื่อรู้ปัญหาแล้ว เข้าใจแล้วก็ต้องเข้าถึง เพื่อให้เข้าไปสู่การปฏิบัติให้ได้ และเมื่อเข้าถึงแล้ว จะต้องทำอย่างไรก็ตามให้เขาอยากเข้าถึงเราด้วย ดังนั้น จะเห็นว่าเป็นการสื่อสารสองทางทั้งไปและกลับ ถ้าสามารถทำสองประการแรกได้สำเร็จ เรื่อง “การพัฒนา” จะลงเอยได้อย่างดี เพราะเมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน ต่างฝ่ายอยากจะทำเข้าถึงกันแล้ว การพัฒนาจะเป็นการตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย ทั้งผู้ให้และผู้รับ”

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา เป็นวิธีการแห่งศาสตร์พระราชารักษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่พระองค์ทรงใช้เป็นวิธีการทรงงานมาตลอดรัชสมัย 7 ขั้นตอน คือ

- 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แผนที่
- 2) หาข้อมูลในพื้นที่
- 3) สอบถามประชาชน
- 4) สำรวจพื้นที่
- 5) สอบถามเจ้าหน้าที่
- 6) พระราชทานพระราชดำริ
- 7) ให้นำไปพิจารณาดำเนินการ เกิดเป็นโครงการพระราชดำรินในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

นอกจากยุทธศาสตร์พระราชทานดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) (ม.ป.ป.) ได้รวบรวม “หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ไว้ มีความหลากหลายถึง 23 หลักการ ซึ่งปวงชนชาวไทยสามารถน้อมนำไปปฏิบัติในวาระและโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ระเบิดจากข้างใน 3) แก้ปัญหาที่จุดเล็ก 4) ทำตามลำดับขั้น 5) ภูมิสังคม 6) องค์กรรวม 7) ไม่ติดตำรา 8) ประหยัด เรียบง่าย 9) ทำให้ง่าย 10) การมีส่วนร่วม 11) ประโยชน์ส่วนรวม 12) บริการรวมที่จุดเดียว 13) ทรงใช้ธรรมชาต ช่วยธรรมชาติ 14) ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ 15) ปลุกป่าในใจคน 16) ขาดทุนคือกำไร 17) การพึ่งตนเอง 18) พออยู่พอกิน 19) เศรษฐกิจพอเพียง 20) ความซื่อสัตย์ สุจริต จริตใจต่อกัน 21) ทำงานอย่างมีความสุข 22) ความเพียร และ 23) รู้รักสามัคคี

หนึ่งในหลักทรงงานของพระองค์ คือ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553) ความตอนหนึ่งว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป... ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น

แนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระองค์มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอด นานกว่า 40 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความ ไม่ประมาท โดยมีองค์ประกอบ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 1 องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤติ และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและ การ ดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึก ในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวาง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี และนำไปสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนนั้น การให้การศึกษาแก่คนเป็นสิ่งที่สำคัญ เมื่อเข้าใจ เข้าถึง จึงจะ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อปองการสร้างคนตามบริบทของ สถานศึกษา ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ นอกจากการน้อมนำศาสตร์ พระราชา อันประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์พระราชทานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและหลักทรงงานของ

พระองค์มาปรับใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษาแล้ว สถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์เชื่อมโยง 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติ (องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สืบค้นจาก <http://www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/> วันที่ สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558) ซึ่งโรงเรียนในฐานะที่อยู่ในโครงการเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีแห่งชาติของยูเนสโก (Associated Schools Project Network : ASPnet) ก็จะต้องบริหารและจัดการศึกษาให้บรรลุ SDGs โดยเริ่มการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ 4 หรือ SDG4 คุณภาพการศึกษาก่อนแล้วจึงจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้บรรลุทั้ง 17 เป้าหมาย ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ

จากภาพที่ 2 การที่โรงเรียนจะบริหารและจัดการศึกษาให้บรรลุทั้ง 17 SDGs ได้นั้น โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) โดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (A Whole School Approach for Sustainable Development) โดยเริ่มจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development: ESD) ให้บรรลุ SDG4 คุณภาพการศึกษาเป็นลำดับแรก แล้วใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Co-5 steps) และกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) และกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning: PBL) เป็นกิจกรรมบูรณาการสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และข้ามศาสตร์สหวิทยาการ เชื่อมโยงวิถีชีวิตจริงในชุมชน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเมื่อศึกษาวิเคราะห์โดยรวมแล้วจะบรรลุเป้าหมายทั้ง 17 SDGs

องค์การ UNESCO (สุริยา เหมตะศิลป์ สืบค้นจาก http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/education_for_develop_to_last.pdf วันที่สืบค้น 21 ตุลาคม 2559) ได้พยายามผลักดันการพัฒนาที่ยั่งยืน (SD) ไปสู่การศึกษาในลักษณะการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) อันเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดึงดูดให้คนหันมาใส่ใจกับอนาคตที่ยั่งยืน ตัดสินใจและดำเนินการเกี่ยวกับอนาคตที่ยั่งยืน ซึ่งสาระสำคัญสำหรับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีดังนี้

1) **การมีวิสัยทัศน์ (Envisioning)** เป็นความสามารถในการจินตนาการถึงอนาคตที่ดีกว่า หลักมีอยู่ว่า หากเราทราบจุดหมายที่เราจะไปให้ถึง เราจะสามารถวางแผนดำเนินการเพื่อไปให้ถึงเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2) **การคิดเชิงวิจารณ์ญาณและการคิดใคร่ครวญ (Critical Thinking and Reflection)** เป็นการเรียนรู้ที่จะตั้งคำถามกับระบบความเชื่อในปัจจุบันของเรา และเรียนรู้ที่จะจำแนกออกถึงฐานคิดหรือหลักคิดที่เป็นฐานรองรับความรู้ มุมมอง หรือความคิดเห็นของเรา ทักษะการคิดเชิงวิจารณ์ญาณจะช่วยให้เรียนรู้ที่จะตรวจสอบโครงสร้างทางวัฒนธรรมสังคม สิ่งแวดล้อม และทางเศรษฐกิจในบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) **การคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking)** เป็นการยอมรับในความซับซ้อนและมองหาความเชื่อมโยงและการร่วมมือหรือประสานพลังกันเมื่อมีการพยายามที่จะหาข้อสรุปในการแก้ปัญหา

4) **การสร้างคู่พันธมิตรหรือหุ้นส่วน (Building Partnerships)** ส่งเสริมการพูดคุยทำความเข้าใจและการเจรจาต่อรอง การเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกัน

5) **การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision-making)** การเสริมพลังอำนาจประชาชน

ทักษะเหล่านี้ ควรจัดให้มีการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ตามบริบทของวัฒนธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน

สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีการทบทวนทั้งหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ว่าเอื้อต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในการเริ่มทบทวนการจัดการศึกษาให้สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน 3 ด้านหลัก คือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ โดยทุกด้านต้องคำนึงถึงมิติด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย

ด้านสังคม ให้พิจารณาว่าหลักสูตรได้ปูพื้นฐานในสิ่งเหล่านี้มากน้อยเพียงใด เช่น การให้เข้าใจในสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมและบทบาทของสถาบันเหล่านั้นในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดระบบการมีส่วนร่วมหรือระบบประชาธิปไตยที่จะให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น หรือเลือกตั้งหรือลงประชามติ หรือการแก้ปัญหาคือความแตกต่างในสังคม

ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การทำให้ตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและความจำกัดของทรัพยากรและเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการตัดสินใจและการกระทำของมนุษย์ ตลอดจนตระหนักในความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ เช่น การพัฒนาในการรับรู้ต่อขีดจำกัดและศักยภาพของการเติบโตทางเศรษฐกิจและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสำนึกและเรียนรู้ที่จะประเมินว่า คุ่มค่าหรือไม่กับการบริโภคทั้งระดับบุคคลและสังคมที่ไม่ได้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความยุติธรรมทางสังคม

นอกเหนือจากด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ยังมีมิติใดบ้างที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและบริบทของสังคมไทย

เมื่อออกแบบหลักสูตรให้มีคุณค่า มีความหมาย เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว การที่จะบรรลุผลในสาระที่ซับซ้อนตามจุดประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าวได้ จำเป็นต้องอาศัยวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และในกระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวก็ส่งเสริมศักยภาพของการสร้างสรรค์ให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วย

หลักการและกระบวนการของการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของ UNESCO สรุปไว้ดังนี้

1) **การบูรณาการสหวิทยาการ (Interdisciplinarity) และเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม (holistic)** การเรียนรู้สำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนจะบูรณาการหรือบรรจุอยู่ในหลักสูตรทั้งหมด ไม่ได้แยกการจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชา

2) **การขับเคลื่อนให้เกิดค่านิยม (Values-driven)** ปทัสฐานที่เป็นที่ยอมรับหรือค่านิยมร่วม และหลักการที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียน จำเป็นต้องระบุให้ชัดเจนไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้หรือจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้และตรวจสอบหรือทดสอบได้

3) **การคิดเชิงวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)** จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในการเผชิญต่อสถานะที่ยากต่อการตัดสินใจและประเด็นที่ท้าทายต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4) **พหุวิธี (Multi-method)** การใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้ถ้อยคำสนทนา ศิลปะการแสดงละคร การโต้เถียง ประสพการณ์ การใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกันจะทำให้เกิดรูปแบบของกระบวนการต่าง ๆ ขึ้นใหม่ การจัดการเรียนการสอนในลักษณะการถ่ายทอดความรู้ ควรมีการปรับปรุงให้เป็นไปในลักษณะครูและผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้และร่วมกันปฏิบัติในการนำความรู้ไปใช้

5) **การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (Participatory Decision-making)** ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าพวกเขาจะเรียนรู้อะไร อย่างไร

6) **ความสามารถในการประยุกต์ใช้ (Applicability)** ประสพการณ์การเรียนรู้ที่ครูจัดให้ผู้เรียน ควรบูรณาการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันและสถานการณ์ในอาชีพ

7) **ความสอดคล้องกับท้องถิ่น (Local Relevance)** นำเสนอประเด็นการเรียนรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก และใช้ภาษาที่ผู้เรียนมักใช้กันตามปกติ การนำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อนำเสนอในภาษาที่ต่างกัน ควรระวังในการใช้ถ้อยคำ เพราะต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมอาจใช้ถ้อยคำในความหมายต่างกัน

วิธีการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการของการมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ ไม่ใช่เป็นการสะสมความรู้จากครูในลักษณะเพียงผู้รับความรู้ที่ไม่กระตือรือร้น แต่จะเป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการลงมือทำด้วยตนเองให้เกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่มีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในชีวิตจริงในลักษณะการเรียนรู้ตามสภาพจริง นอกจากนี้การนำวิธีการเรียนรู้ข้ามศาสตร์หรือสาขาวิชา (Transdisciplinary Approach) มาใช้ในการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการเชื่อมโยง (link) ความรู้รูปแบบความคิดระหว่างศาสตร์หรือสาขาวิชาที่ต่างกัน แต่การเรียนรู้ข้ามสาขาวิชา (Transdisciplinarity) ก้าวข้ามพ้นไป จากนั้นนำไปสู่การพัฒนาทั้งวิสัยทัศน์ใหม่และประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ คำว่า “trans” ใน “Transdisciplinarity” จะมีความหมายเกี่ยวกับ “ไปมาระหว่าง” (going between) “ข้าม” (across) และ “ลึกไปกว่าหรือเหนือกว่า” (beyond) ศาสตร์หรือสาขาวิชาที่ต่างกัน ในขณะที่การบูรณาการระหว่างศาสตร์หรือสาขาวิชาหรือสหวิทยาการ (Interdisciplinarity) การนำวิธีการเรียนรู้ข้ามศาสตร์หรือสาขาวิชามาใช้ในการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนจะนำไปสู่การเปลี่ยนวิธีคิด (Ways of Thinking) เกี่ยวกับสิ่งท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่โลกกำลังเผชิญอยู่ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นในทุกระดับของสังคมเพื่อที่จะคิดวางแผนทางเลือกของสังคมที่คำนึงถึงอนาคตภายใต้กรอบคิดของความยั่งยืน ความเสมอภาค ความยุติธรรม และสันติภาพ การเรียนรู้ข้ามศาสตร์และการเข้าใจปัญหาของโลกในภาพรวมนี้เมื่อถ่ายทอดไปสู่สาธารณะในวงกว้างก็เป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนาความมีจิตสำนึกของโลกที่จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและวิถีดำเนินชีวิต

องค์การยูเนสโก (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2020: 8) ได้กำหนดไว้ใน Roadmap การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. 2030 ถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องปรับการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นเดียวกับองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) (สืบค้นจาก <https://www.oecd.org/education/2030-project/> วันที่สืบค้น 31 มกราคม 2564) ที่ระบุตรงกันในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเตรียมเด็กและเยาวชนให้เป็นพลโลกที่ดีมีคุณภาพนั้นจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) และการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL)

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้ให้ความหมายของมาตรฐานการศึกษาของชาติไว้ว่าหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา แต่มีจุดหมายรวมคือ “อรรถความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมือง ต่อไปได้ โดยมี

หลักการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาส เท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

มาตรฐานการศึกษาของชาติมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา และให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้เป็นเป้าหมาย ในการจัดการศึกษา โดยการกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยในแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา และใช้เป็นเป้าหมายในการสนับสนุนสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการกำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและจัดทำมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขึ้นกับผู้เรียนในระหว่างที่กำลังศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่สามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนให้กับประเทศไทย

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE Thailand) ที่กล่าวไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องอ้างความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก นั่นคือเป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน โดยเป็นคุณลักษณะขั้นต่อดังต่อไปนี้

1) **ผู้เรียนรู้** เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่รู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัล และโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักรักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิตเพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานของ ความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

คุณลักษณะของผู้เรียนรู้ (Learner Person) เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ รู้จักตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายและทักษะการเรียนรู้ บริหารจัดการตนเอง เป็น มีทักษะชีวิต มีความรู้ ความรอบรู้และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการสร้างสุขภาวะ การศึกษาต่อหรือการทำงานที่เหมาะสมกับช่วงวัย ในส่วนของคุณลักษณะของผู้เรียน (Learner Person) เพื่อสร้างงาน และคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ชื่นชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการเรียนรู้

ตลอดชีวิต รู้ทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวในโลกดิจิทัลได้ มีทักษะชีวิต พินิจอุปสรรคได้ มีความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาวะการศึกษา การทำงาน อาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน

2) **ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม** เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดทางดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการเพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเองและสังคม

คุณลักษณะของผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร มีความรอบรู้ทางข้อมูลสารสนเทศ และทางดิจิทัลเพื่อแก้ปัญหา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดสู่การสร้างผลงานในลักษณะต่าง ๆ ในส่วนของคุณลักษณะของผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ สามารถแก้ปัญหา สื่อสารเชิงบวก ทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการสะท้อนคิด การวิพากษ์ เพื่อสร้างนวัตกรรม และสามารถเป็นผู้ประกอบการได้

3) **พลเมืองที่เข้มแข็ง** เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

คุณลักษณะของพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ เชื่อมั่นในความถูกต้อง ความยุติธรรม มีจิตประชาธิปไตย สำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและพลเมืองอาเซียน ในส่วนของคุณลักษณะของพลเมืองที่เข้มแข็ง (Active Citizen) เพื่อสันติสุข ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ เชื่อมั่นในความเท่าเทียม เป็นธรรมทางสังคม มีจิตอาสา มีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและโลกที่ยั่งยืน มีความซื่อสัตย์ในการทำงานเพื่อส่วนรวม

แนวทางการจัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศและมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) ที่มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้เข้าสู่สังคมดิจิทัล ตามแนวทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก ต้องพัฒนาคน

ภายในประเทศให้มีศักยภาพและความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนสังคมศาสตร์ ในเชิงบูรณาการและสร้างสรรค์ที่เพียงพอต่อระดับการเปลี่ยนแปลงโดยมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

แนวคิด Thailand 4.0 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในปัจจุบัน ซึ่งสถานศึกษามีความแตกต่างกัน มาตรฐานและตัวชี้วัดที่หลากหลาย แต่ยังไม่เพียงพอที่จะ ตรงกับลักษณะที่หลากหลายของสถานศึกษาแต่ละแห่ง อาจจะมีสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จเฉพาะ ในสถานศึกษาที่ตัวชี้วัดที่ถูกสร้างขึ้นตรงกับบริบทของสถานศึกษาเท่านั้น กระทรวงศึกษาธิการ (สำนัก ทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2563, น.26) จึงได้ออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่มีแนวคิดและหลักการการประกัน คุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยมี องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งรวมถึงการใช้ ผลการประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรพัฒนาใหม่อย่างต่อเนื่อง

สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นมาให้เหมาะสมกับ บริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในระดับที่รับผิดชอบและประเภท การศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยสถานศึกษาจะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการ ตามแผนพัฒนา รวมทั้งมีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อการศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษา และมีการจัดส่งรายงานผลการประเมิน ตนเองไปยังหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปีเพื่อมาร่วมประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา และพร้อมรับการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกต่อไป

ในส่วนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance: IQA) นั้น สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยดำเนินการตาม กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่มุ่งให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
- 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
- 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

จากกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กล่าวมาข้างต้น การประกัน คุณภาพที่แต่ละสถานศึกษาจะต้องจัดทำนั้น จะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ จึงเป็น ที่มาของการศึกษาในการนำเอาแนวคิดระบบการวัดผลแบบ OKRs: Objective and Key Results

ซึ่งรูปแบบ OKRs นี้เป็นเครื่องมือบริหารองค์กรที่ได้รับความนิยมจากองค์กรที่ประสบความสำเร็จระดับโลกในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นระบบที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาได้ โดยมีจุดเริ่มต้นจากมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับ เมื่อสิ้นปีการศึกษาสถานศึกษาสามารถนำเสนอ OKRs เพื่อเป็นการประกันว่าคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นอยู่ในระดับใดและยังเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็งของสถานศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ในที่สุด

ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ OKRs ในสถานศึกษามีดังต่อไปนี้

1. การตั้งเป้าหมายใน OKRs ไม่ท้าทาย อาจเกิดปัญหาให้ผู้ตั้ง OKRs ไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้ และอาจจะส่งผลต่อการประเมินผลการทำงานได้ วิธีแก้ในเรื่องนี้คือ ชี้แจงให้ทุกคนเข้าใจว่า OKRs เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้และพัฒนา ไม่ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการทำงานแต่อย่างใด

2. นำงานประจำทั่ว ๆ ไปที่ไม่ได้มีความสำคัญ มาตั้งเป็นวัตถุประสงค์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วหลักการของ OKRs คือความพยายามในการตั้งวัตถุประสงค์ที่มีความท้าทาย เพื่อทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในองค์กร แต่ก็ยังมีการนำเอางานประจำทั่ว ๆ ไปมาตั้งเป็นวัตถุประสงค์ วิธีการแก้ไขคือ การให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะผู้บริหารอาจจะให้ข้อคิดเห็นเพื่อให้ครูนำไปปรับปรุง ก่อนนำไปใช้

3. การตั้งวัตถุประสงค์ที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร วิธีการแก้ไขก็ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ และมีข้อคิดเห็นให้ทำการปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

4. การตั้งผลลัพธ์หลักจำนวนมากหรือน้อยจนเกินไป และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ปัญหานี้ส่วนใหญ่เกิดจากการที่ผู้ออกแบบ OKRs ยังไม่เข้าใจหลักการของ OKRs เลยนำเอาตัววัดเดิม ๆ ที่เคยใช้อยู่มาใส่เป็นผลลัพธ์หลักใน OKRs ซึ่งอาจจะมีจำนวนมากหรือน้อยจนเกินไป ที่สำคัญคือตัววัดเหล่านั้นอาจไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เลย วิธีการแก้ไขคือ นำเสนอวัตถุประสงค์และผลลัพธ์หลักของโรงเรียนให้ทุกคนได้เห็น และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยผู้บริหารจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวกับทุกคนในองค์กร

นโยบายและการวางแผนพัฒนาการศึกษา

นโยบายทางการศึกษา หมายถึง แนวบริหาร กำหนดวิธี กระบวนการ การวางแผนและการกำหนดโครงการ เพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา การกำหนดนโยบายเป็นการวางวิธีการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการหลักและวิธีปฏิบัติในการจัดการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการกำหนดเป็นนโยบายทางการศึกษาที่สอดคล้องกับทิศทาง

จัดการศึกษา การพัฒนาประเทศ สังคมและชุมชนในท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการ และบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยมีขั้นตอนการกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1) วิเคราะห์นโยบาย ทิศทางและหรือยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ระดับชาติ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและจังหวัด รวมทั้งหน่วยงานองค์กรเครือข่ายการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

2) ศึกษาผลการดำเนินงาน หรือการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานศึกษา

3) วิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของสถานศึกษา

4) ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา

5) จัดทำนโยบาย จุดเน้นและเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน นโยบาย ทิศทางการบริหารและการจัดการศึกษา ตลอดจนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

6) เสนอเครือข่ายการมีส่วนร่วมพิจารณาโยบาย จุดเน้น และเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7) เผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อทราบและให้การสนับสนุนการนำนโยบายไปใช้ในการจัดการศึกษา

8) ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

ในการนำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะใช้กระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาทั้งระยะยาว ระยะปานกลาง (3-5 ปี) และระยะ 1 ปี คือแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งในสถานศึกษามักจะวางแผนพัฒนาการศึกษาระยะปานกลาง และระยะ 1 ปี จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ดังต่อไปนี้

1) แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการดังนี้

(1) ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(2) ศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

(3) วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและประเมินสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและอนาคต

(4) กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Goal) ของสถานศึกษา

(5) กำหนดกลยุทธ์จัดการศึกษาของสถานศึกษา

(6) กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key performance indicators : KPIs) และกรอบแผนงาน/โครงการ (initiative)

(7) นำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

(8) เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

(9) ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

2) แผนปฏิบัติการประจำปี ดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์รายละเอียดนโยบายและงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(2) ทบทวนกลยุทธ์ตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อปรับแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

(3) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษา

(4) จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปี

(5) นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

(6) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ

(7) ดำเนินการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

(8) สนับสนุนช่วยเหลือให้ฝ่ายงานกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี

(9) ติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน

สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดมวลประสบการณ์ให้กับนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำประสบการณ์เหล่านั้นมาพัฒนาตนเอง สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียน สภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้เด็กนักเรียนชอบมาโรงเรียน เป็นคนใฝ่รู้ มีความรู้สึกสนุกสนาน มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและความรักในสถาบัน ความรู้สึกเช่นนี้จะนำไปสู่ความรักความหวงแหนในชื่อเสียงของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนสร้างความรู้สึกเช่นนี้ให้เกิดขึ้นได้ก็จะเป็นสิ่งที่ควบคุมความประพฤติของนักเรียนไปในตัว เพราะนักเรียนต้องไม่พยายามให้โรงเรียนที่ตัวเองรักและภูมิใจต้องเสียชื่อเสียงเพราะการกระทำของตัวเอง

โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้มีการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในด้านกายภาพ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อน และด้านการให้บริการที่เอื้ออำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนมีความสุข เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ให้มีผลต่อการเรียนรู้ สามารถปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนตามที่ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 4 มาตรา 24 (5) ว่ารัฐต้องส่งเสริม ดำเนินงาน และจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในทุกรูปแบบ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ต้องประสานเชื่อมโยงบทบาทเพื่อให้เกิดการปฏิรูปทั้งสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำโรงเรียนสู่องค์กร

แห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญญา มีบทบาทในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญที่สุด โดยสามารถใช้โลกเป็นห้องเรียน

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2556: 45-46) ได้กำหนดให้โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลมีแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนี้

- 1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง เพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 2) จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ สวนธรรมชาติ เป็นต้น
- 3) จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษา และตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่ และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
- 4) ส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- 5) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศ

เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory) เป็นเครื่องมือที่ปัจจุบันหลายสถานศึกษามีความพยายามในการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีสมรรถนะสูง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการ เนื่องจากกระบวนการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้สถานศึกษามีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องสร้างระบบการดำเนินงานทางการศึกษาร่วมกับภาคที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบร่วมกัน

ในเรื่องเครือข่ายและการมีส่วนร่วมนี้ อานันท์ ปันยารชุน (สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/education/news-165777> วันที่สืบค้น 12 สิงหาคม 2564) กล่าวปาฐกถาเรื่อง “ถึงเวลาเปลี่ยนการศึกษาไทย” และได้กล่าวถึงความสำคัญและบทบาทของเครือข่ายและการมีส่วนร่วมความตอนหนึ่งว่า ... การสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ได้สำเร็จได้ด้วยระยะเวลาอันสั้น แต่ต้องมี ... ความต่อเนื่อง และต้องอาศัยทุกภาคส่วนของประเทศร่วมกันคิด และให้ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา ...

ไม่มีใครเป็นเจ้าของการศึกษา รัฐไม่มีหน้าที่ควบคุม หรือสั่งการ แต่มีหน้าที่สนับสนุน เพราะการศึกษาเป็นเรื่องของทุกคน พ่อแม่มีบทบาทสำคัญที่ต้องเอาใจใส่การศึกษาของลูก ขณะที่ภาคสังคม ชุมชน และเอกชนก็เข้ามามีส่วนร่วมได้ ดังนั้น ถ้าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือปฏิรูปการศึกษา คนไทยต้องปรับแนวคิดใหม่ โดยต้องรับบทบาทหน้าที่ตนเอง หากไม่ปรับเปลี่ยนแนวคิดแล้ว ต่อให้มีแผนงาน หรือมีพิมพ์เขียวที่ดีอย่างไรก็ไปไม่รอด ... ในส่วนบทบาทของผู้เรียนคือต้องกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และค้นหาตนเอง ทางด้านพ่อแม่ต้องสร้างโอกาส และสนับสนุนการเรียนรู้ตามศักยภาพของลูก สำหรับโรงเรียนต้องเป็นที่สร้างแรงบันดาลใจ และฝึกประสบการณ์ให้เด็ก ขณะที่ครูต้องเป็นผู้ค้นหา และส่งเสริมศักยภาพเด็ก และภาครัฐต้องอำนวยความสะดวก สนับสนุน พร้อมเปิดกว้างให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมและรับผิดชอบ รวมถึงชุมชน/สังคมควรสร้างพื้นที่สำหรับการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีความปลอดภัย”

การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ต้องดำเนินการดังนี้

1) ตระหนักและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานหรือองค์กร สนับสนุนให้ผู้อื่น ประชาชน เครือข่าย กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) เชื่อมมั่นในข้อดีและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้อื่น ประชาชน เครือข่าย กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินงานของหน่วยงาน หรือองค์กรประสบความสำเร็จได้

3) ตรวจสอบความถูกต้องของงานที่ตนรับผิดชอบ เปิดใจ เต็มใจ และยอมรับให้ผู้อื่น ประชาชน เครือข่าย กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อมูล หรือแสดงศักยภาพในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานหรือองค์กร

4) เปิดโอกาสให้ผู้อื่น ประชาชน เครือข่าย กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น รับฟังความคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5) ประยুক্তีเชื่อมโยง และต่อยอดความคิดเห็น ข้อมูล และศักยภาพของการดำเนินงานของทุกภาคส่วน และร่วมตัดสินใจในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องของการมีส่วนร่วมจากผู้อื่น เครือข่ายภาคี หรือหน่วยงานต่าง ๆ

6) วิเคราะห์ ปรับปรุง และขยายขอบเขตการมีส่วนร่วมในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง ผสมผสานความคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนและหาข้อสรุปร่วมกัน รวมทั้งให้ทุกภาคส่วนได้ตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์และผลสัมฤทธิ์สูงสุด

7) รวมพลังทุกภาคส่วนและผลักดันให้เกิดผลกระทบในวงกว้างและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง เป็นตัวกลางหรือศูนย์กลางในการรวมพลังทุกภาคส่วนและผลักดันการดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้างและเกิดประโยชน์แก่หน่วยงาน องค์กร ประชาชนหรือสังคม

8) สร้างความชัดเจน ความถูกต้องและคุณภาพของขั้นตอนการทำงานหรือ ผลงานหรือโครงการโดยละเอียด สร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศของการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นภายในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

9) ส่งเสริม สนับสนุน หนุนแรงค์และผลักดันให้เกิดกระบวนการและกลไกการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริงและยั่งยืน

สำหรับระดับของการมีส่วนร่วมนั้น ตามแนวคิดของสมาคมนานาชาติว่าด้วยการมีส่วนร่วม (International Association for Public Participation (IAP2), 2007) อ้างถึงใน อิติรัตน์ ราศิริ และ อาจินต์ สงทับ (2561: 321) ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 To Inform การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนน้อยสุดซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับงานของภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้

ระดับที่ 2 To Consult การเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ/ การปฏิบัติงานของหน่วยงาน ของรัฐ อย่างอิสระ และเป็นระบบโดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะความคิดเห็น ประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางการปรับปรุงนโยบาย การตัดสินใจ และพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน

ระดับที่ 3 To Involve เป็นระดับที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการ และวิธีการทำงาน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบ อำนาจความสะดวก ยอมรับการเสนอแนะ และการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้มักดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

ระดับที่ 4 To Collaborate การที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทเป็นหุ้นส่วน หรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

ระดับที่ 5 To Empower การเสริมอำนาจประชาชน เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาท เต็มในการตัดสินใจ การบริหารงานและการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อเข้ามาทดแทนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐดำเนินการหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้เน้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของดำเนินการกิจ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น

ดังนั้น ระดับการมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาครัฐจะเลือกตัดสินใจที่จะดำเนินการ จากระดับการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐ ตั้งแต่ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่น้อยที่สุด ถึงระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้นในระดับที่ 5

ระบบการเรียนรู้

การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า สืบค้น สัมผัส ลงมือปฏิบัติ จนได้รับคำตอบด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่วนระบบเรียนรู้ เป็นระบบหลักระบบหนึ่งในระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนนำเอาความคิดเชิงระบบมาใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนเข้าสู่มาตรฐาน แนวคิดเชิงระบบในโรงเรียนนั้นได้นำระบบอุตสาหกรรมที่มี 3 องค์ประกอบมาใช้ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร การบริหารจัดการ งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนกระบวนการได้แก่ การเรียนการสอน การเรียนรู้ กิจกรรมนักเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดคุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นผลลัพธ์

จากสภาพที่เป็นจริงของความจำเป็นที่จะต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียน ส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุผลตามความคาดหวัง จากผลการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน พบข้อจำกัดบางประการ เช่น ความชัดเจนในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ การสนับสนุน ส่งเสริม อำนาจการ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนความมั่นใจของครู ซึ่งเคยสอนโดยการถ่ายทอดความรู้ มีหนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอน จึงมีการศึกษาทดลองนำระบบมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรืออาจมีแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งในทางปฏิบัติ ต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันเมื่อมีการจัดระบบดำเนินการตามระบบ จัดทุกอย่างสู่ระบบให้เป็นเรื่องเดียวกัน แนวคิดเชิงระบบต้องมีองค์ประกอบหรือส่วนประกอบ (Component) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย (Element) ในส่วนของระบบเรียนรู้จะมีกระบวนการหรือขั้นตอนอย่างไร ทีมงานจะต้องระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้ได้ส่วนประกอบหรือองค์ประกอบที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน เช่น ประกอบด้วยศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เป็นต้น มีการเรียงลำดับ (Sequence) เป็นการทำตามลำดับหรือเรียงตามลำดับอย่างมีเหตุมีผล ต่อเนื่องซึ่งกันและกันตามขั้นตอนหรือกิจกรรมที่ควรทำก่อนหลัง อีกทั้งต้องมีทิศทางที่ดำเนินกิจกรรมหรือขั้นตอนกระบวนการที่ควรเป็นไป (Direction)

ระบบการเรียนรู้ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้มี 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ หลักสูตร (Curriculum) การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) และการวัดประเมินผล (Evaluation)

หลักสูตร (Curriculum)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จัดทำขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.

2560) และตามนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งผลการประเมิน การติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ ให้หลักสูตรนี้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน ทั้งภาพรวมของหลักสูตร ภาพรวมในระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้และรายวิชา โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน ในส่วนสภาพท้องถิ่น ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น ได้นำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผ่านการร่วมคิดวิเคราะห์โดยผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา โดยโรงเรียนได้จัดไว้ในรายวิชาเพิ่มเติม และจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐาน สำหรับรายวิชาเพิ่มเติมโรงเรียนจัดใน 2 ลักษณะ คือ รายวิชาเพิ่มเติมที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนเรียนทุกคน และรายวิชาเพิ่มเติมที่ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจของแต่ละบุคคล

สำหรับการจัดการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพพื้นฐานของนักเรียน และให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสนใจของตนเองเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป ดังนั้น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนจะได้เรียนรู้ในรายวิชาพื้นฐานที่โรงเรียนจัดให้เหมือนกันทุกคน และนักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติมตามความถนัด ความสนใจตั้งแต่ในภาคเรียนที่ 1 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นต้นไป ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศ ตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ

1) สาระการเรียนรู้พื้นฐานและสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งได้วิเคราะห์และจัดทำเป็นรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

(1) กิจกรรมแนะแนว

(2) กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมเครื่องแบบ (ลูกเสือ เนตรนารี

ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์) และ กิจกรรมชุมนุม

(3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

การวัดและประเมินผลและเกณฑ์การจบหลักสูตรดำเนินการตามแนวทางการวัดผล ประเมินผลของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- ◆ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของโรงเรียน จังหวัด และของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อม
- ◆ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปวงชน ที่เยาวชนและประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และมีคุณภาพ
- ◆ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นกระบี่
- ◆ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- ◆ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ◆ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมาย

มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ มีทักษะชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1) **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) **ความสามารถในการคิด** เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) **ความสามารถในการแก้ปัญหา** เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) **ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต** เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งอย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) **ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี** เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ ประกอบด้วย 8 ข้อ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อม

ลักษณะพลเมืองเพื่อสิ่งแวดล้อมตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ มี 12 ข้อ คือ

- 1) รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) รู้จักและเข้าใจโรงเรียนและชุมชนอย่างถ่องแท้

- 3) ติดตามข่าวสาร สภาพและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง
- 4) สามารถคาดการณ์ถึงแนวโน้มสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชนได้
- 5) รู้ถึงแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและบริบทของโรงเรียน
- 6) มีจิตสำนึกรักโรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติบ้านเกิด
- 7) กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมบนพื้นฐานหลักการ
- 8) ไม่เพิกเฉยต่อความยุติธรรมในสังคม
- 9) มีวินัยและเคารพกฎระเบียบของโรงเรียนและกฎกติกาของสังคม
- 10) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคมเมื่อมีโอกาส
- 11) มีพฤติกรรมและใช้ชีวิตประจำวันอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 12) มีความเป็นผู้นำในงานหรือกิจกรรมการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการ ดังนี้

- 1) บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2) จัดโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ปลุกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของโรงเรียน

ซึ่งนักเรียนจะได้ระดับผลการประเมิน คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน ไม่ผ่าน

ในส่วนของโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน			
	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4-6
● กลุ่มสาระการเรียนรู้				
ภาษาไทย	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
วิทยาศาสตร์	200 (5 นก.)	200 (5 นก.)	200 (5 นก.)	280 (7 นก.)
สังคมศึกษาและวัฒนธรรม	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	320 (8 นก.)
○ ประวัติศาสตร์				
○ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม				
○ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิตในสังคม				
○ ภูมิศาสตร์				
○ เศรษฐศาสตร์				
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
ศิลปะ	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)	120 (3 นก.)
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	80 (2 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)
รวมเวลาเรียนพื้นฐาน	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)	1,640 (41 นก.)

● รายวิชาเพิ่มเติม	320 (8 นก.)	320 (8 นก.)	320 (8 นก.)	1,320 (33 นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	360
รวมเวลาเรียน	ไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง/ปี			รวม 3 ปี ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริตธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) **กิจกรรมแนะแนว** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2) **กิจกรรมนักเรียน** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเป็นระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผลและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

(1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

(2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) **กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัครเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

แนวคิดการเชื่อมโยงกับหลักสูตรฐานสมรรถนะ

จากหลักสูตรปัจจุบันที่ใช้อยู่เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards-Based Curriculum) ซึ่งกำหนดตามมาตรฐานตัวชี้วัดให้ครูใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน โดยมาตรฐานและตัวชี้วัดจะครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ หรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการบรรลุมาตรฐาน แต่สำหรับ

หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่แตกต่างจากหลักสูตรปัจจุบันตรงที่การกำหนดมาตรฐานจะมุ่งเป้าหมายไปที่สมรรถนะของผู้เรียนว่า ผู้เรียนจะต้องทำอะไรได้ ซึ่งต่างจากหลักสูตรอิงมาตรฐานที่มาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมากเน้นไปที่ผู้เรียนว่า จะต้องรู้อะไรสรุปว่า หลักสูตรฐานสมรรถนะเน้นทักษะ (Skill) ในขณะที่หลักสูตรอิงมาตรฐานค่อนข้างเน้นเนื้อหาสาระ (Content)

หลักสูตรฐานสมรรถนะจึงเป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อประกันว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

หลักสูตรฐานสมรรถนะกำหนดมาตรฐานสมรรถนะ (Competency Standards) เป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ สมรรถนะที่กำหนดสำหรับผู้เรียนโดยทั่วไปมี 2 สมรรถนะ คือ

1) **สมรรถนะหลัก (Core Competency)** มีลักษณะเป็นสมรรถนะข้ามวิชาหรือคร่อมวิชา คือเป็นสมรรถนะที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้สาระต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ลึกซึ้งขึ้น สมรรถนะในลักษณะนี้ กล่าวได้ว่าเป็นสมรรถนะที่มีลักษณะ **“Content-free”** คือ ไม่เกาะติดเนื้อหาหรือไม่ขึ้นกับเนื้อหา

2) **สมรรถนะเฉพาะ (Specific Competency)** เป็นสมรรถนะเฉพาะวิชา/สาขาวิชา ซึ่งจำเป็นสำหรับวิชานั้น ๆ

สมรรถนะทั้ง 2 ประเภทต่างมีระดับของสมรรถนะตั้งแต่ง่ายไปยาก ซึ่งหลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบไต่ระดับไปตามระดับความสามารถของตน

หลักสูตรฐานสมรรถนะนอกจากจะกำหนดสมรรถนะไว้ให้แล้ว อาจกำหนดสาระการเรียนรู้ขั้นต่ำสำหรับการพัฒนาสมรรถนะที่กำหนดให้แก่ผู้เรียนหรืออาจให้โรงเรียนและครูกำหนดได้ตามความเหมาะสม สมรรถนะและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดให้ นั้นเป็นขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับเด็กไทยทุกคน หลักสูตรจะต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับโรงเรียนและครูในการจัดการเรียนรู้สาระ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะ เพื่อตอบสนองความต้องการตามความแตกต่างกันของผู้เรียน ภูมิสังคมและบริบท ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

การกำหนดสมรรถนะที่เป็นเกณฑ์กลาง/มาตรฐานกลางสำหรับการจัดการศึกษาในแต่ละช่วงวัย จะเอื้ออำนวยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ตามแนวคิดของตนได้ โดยยึดสมรรถนะเป็นเกณฑ์กลาง

การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ จึงยึด

ประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียน กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้คู่คุณธรรม ครูจึงต้องจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ และลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย และกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา เป็นต้น

แต่สำหรับการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction) นั้น ครูจะมีมาตรฐานสมรรถนะและจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะที่จัดไว้อย่างเป็นลำดับ เป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน ครูมีเป้าหมายที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนทำอะไรได้ (ในระดับที่กำหนด) ครูจะต้องวิเคราะห์ว่าผู้เรียนจำเป็นต้องรู้อะไร จึงจะช่วยให้ทำสิ่งนั้นได้ ซึ่งเอื้อให้มีการบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์และลดสาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และฝึกใช้ความรู้ในการทำ รวมทั้งพัฒนาคุณลักษณะที่ควรจะต้องมีในการทำสิ่งนั้นให้ประสบความสำเร็จได้ในระดับที่กำหนด ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการคิด การปฏิบัติ การลงมือทำ การได้รับข้อมูลย้อนกลับ การปรับปรุง พัฒนา และได้รับการส่งเสริมให้นำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดสมรรถนะในระดับที่ต้องการ โดยผู้เรียนแต่ละคนอาจจะใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยต่างกันก็ได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีหลากหลายรูปแบบวิธีการที่พอจะยกตัวอย่างพอสังเขปได้ดังนี้

กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน

กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน 5 Steps Collaborative Learning Process หรือ Collaborative 5 Steps หรือ Co 5 Steps เป็นแนวการสอนหนึ่งของการเรียนรู้เชิงรุก เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งประยุกต์ความรู้พื้นฐานวิธีทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบทำงานกลุ่ม รวมพลัง โดยทุกคนร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อให้มีความสุขในการเรียนในการสร้างความรู้ นำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ความรู้ ได้ผลงาน/ภาระงาน ไปตอบสนองสังคม บทบาทของผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ (Learner) ส่วนครูนั้นมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) วิธีสอนสำคัญที่ใช้ใน Co 5 Steps คือ วิธีสอนแบบสืบสอบ วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่ใช้กิจกรรมเป็นฐาน เช่น เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง และการใช้ประเด็นทางสังคม เป็นต้น เทคนิคสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้แนวนี้ เช่น เทคนิคพัฒนาการคิด เช่น การใช้คำถาม การใช้ผังกราฟิก การใช้ใบกิจกรรม และการใช้พหุปัญญา เป็นต้น การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning) เช่น Think-Pair-Share, Team-Pair-Solo, Pair-Discussion, Peer to Peer, Peer Tutoring, Peer Assessment,

Round Robin, Rally Robin และ Rally Table เป็นต้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน หรือ Co 5 Steps มีรายละเอียดดังนี้

(1) **ขั้นเสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามสำคัญ (Stimulating and Key Questioning Collaboratively)** เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนสงสัย (ask) สมองเกิดภาวะอสมดุล (Disequilibrium) จากการเสนอสิ่งเร้าของครู อีกทั้งมีการทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Elicit Prior Knowledge) คือ การคาดคะเนคำตอบ หรือตั้งสมมติฐาน หรือจินตนาการคำตอบ คำตอบอาจไม่ถูกต้อง หรือผิด หรือเป็นมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนก็เป็นได้ ซึ่งครูไม่มีการเฉลยคำตอบ ในส่วนของเทคนิคการคาดคะเนคำตอบ ครูให้นักเรียนตอบคำถามเป็นทั้งรายบุคคลและตอบเป็นทีม ในการตอบคำถามเป็นรายบุคคลนั้น ครูให้แบบสอบถามแบบปรนัยหรือแบบอัตนัย เมื่อนักเรียนคาดคะเนคำตอบ ครูควรถามนักเรียนว่าตอบอย่างไร เพื่อได้ภาพรวมการตอบของนักเรียน เพื่อการตัดสินใจว่าควรสอนต่อไปหรือไม่ สำหรับการตอบเป็นทีม นั้น นักเรียนอาจจับกลุ่มกันคาดคะเนคำตอบร่วมกัน หรืออาจใช้วิธีคิดคนเดียว คิดคู่ คิดเป็นทีม ที่เรียกว่า Think-Pair-Share หรือ Peer to Peer หรือ Peer Tutoring เพื่อให้นักเรียนร่วมมือช่วยเหลือกัน

(2) **ขั้นแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง (Searching and Analyzing Collaboratively)** เป็นขั้นสำคัญเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน เพื่อหาคำตอบของคำถามสำคัญโดยครูอาจออกแบบให้ หรือครูกับนักเรียนร่วมกันวางแผน หรือนักเรียนวางแผนเอง ครูออกแบบการเก็บข้อมูลสารสนเทศให้เองด้วยการสร้างสื่อการเรียนรู้ เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน ใบทดลอง รวมทั้งใบความรู้และอาจใช้ใบความรู้แจกให้นักเรียน

(3) **ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing Collaboratively)** เป็นขั้นสื่อความหมายข้อมูลหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนักเรียนมีโอกาสนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีการแปลความหมายข้อมูล เพื่อสรุปผล/สร้างความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีการสะท้อนความคิดกัน และแต่ละกลุ่มปรับแก้ไขความรู้ที่สร้างเอง ครูเชื่อมโยงความรู้ที่นักเรียนสร้างไปยังความรู้ที่ถูกต้อง ครูอาจให้ทำแบบฝึกหัด เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะต่าง ๆ

(4) **ขั้นสื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง (Communicating and Reflecting Collaboratively)** เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอความรู้และการเรียนรู้ที่ได้จากการสร้างความรู้ด้วยความเข้าใจหน้าชั้นเรียน รวมทั้งผลงานติดที่ผนัง หรือกระดานหน้าชั้นเรียน เป็นขั้นสำคัญที่นักเรียนต้องได้รับการฝึกนำเสนอหน้าชั้นเรียนด้วยหลัก 3P คือ Planning (วางแผนการพูด) Preparation (ซ้อม/เตรียม) Presentation (นำเสนอหน้าชั้นเรียน) จากนั้นนักเรียนมีการสะท้อนการคิดกระบวนการเรียนการทำงาน ข้อดี ข้อบกพร่อง จนได้บทเรียน พร้อมฝึกการสร้างบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพภายนอก ขณะนำเสนอได้อย่างมั่นใจและมีคุณภาพ

(5) **ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบสนองสังคม (Applying and Serving Collaboratively)** เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมด้วยช่วยกันแบบรวมพลังประยุกต์ความรู้ หรือนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เช่น

ในชีวิตการเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ ในครอบครัว ทำให้ได้ชิ้นงานใหม่/ภาระงานใหม่ ในส่วนของการสร้างชิ้นงานมีหลายระดับ ได้แก่ รายงาน การบอกเล่า การถ่ายทอดความรู้ (Extension) ผลงานระดับคิดริเริ่มหรือผลงานนำความรู้ไปประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ (Invention) และรายงาน โครงการประเภทต่าง ๆ เป็นนวัตกรรม (Innovation) ระดับง่าย-ยาก

โดยสรุปแล้ว การเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน หรือ Co 5 Steps เป็นแนวการสอนที่ครูสามารถนำวิธีการสอนต่าง ๆ คือ วิธีสอนแบบสืบสอบ วิธีสอนแบบโครงงาน และวิธีสอนต่าง ๆ ที่ใช้กิจกรรมเป็นฐาน เทคนิคการสอนที่เสริมสร้างการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือกันอย่างมีน้ำใจต่อกัน อีกทั้งเทคนิคการคิดเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ได้ผลการเรียนรู้เป็นภาพมาตรฐาน การเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ทิ้งนักเรียนคนใดไว้ (No Child Left Behind) ซึ่งโรงเรียนเมืองกระบี่ได้ให้ครูใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Co 5 Steps นี้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกวิชา รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) และการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning: PBL)

กระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา

บันได 7 ขั้น หรือกระบวนการ 7 ขั้นตอนการเรียนรู้ ตามกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557, น. 7-44) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่รองศาสตราจารย์ประสาน ตั้งสิบบุตร ที่ปรึกษาโครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ออกแบบและพัฒนารูปแบบโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีทางการศึกษากับหลักการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งพัฒนาโดยองค์การยูเนสโก ใช้เป็นแนวทางหลักในการพัฒนากระบวนการนี้ขึ้นมา เน้นกระบวนการจัดการความรู้ (ด้านพุทธิพิสัยหรือด้านการสร้างปัญญา) กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นำไปสู่การตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาอย่างมีสติและปัญญาในระดับต้น ใช้สมาธิในการวางแผนเพื่อทำงานตามความรู้ที่ได้จากขั้นการจัดการความรู้ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติจริง (ด้านทักษะพิสัย) จนเข้าใจว่าปัญหาที่ได้รับการแก้ไวนั้น ถูกแก้ไขโดยใช้ความรู้และเครื่องมือใด ๆ ที่สามารถทำได้จริง และรับรู้ได้ว่าประเด็นการเรียนรู้หรือปัญหาที่ได้เรียนรู้นั้น สามารถจัดการได้อย่างไร กลายเป็นปัญญาในระดับที่สูงขึ้น (ด้านจิตพิสัย) โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา ได้แก่ ขั้นที่ 1 สำรวจและค้นหาประเด็น ขั้นที่ 2 หาความรู้ฐาน ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 เรียนรู้สถานการณ์และกำหนดทางเลือก ขั้นที่ 5 วางแผนการจัดการ ขั้นที่ 6 ออกปฏิบัติการ ขั้นที่ 7 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ก่อนที่จะนำกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นนี้ไปใช้ ครูผู้สอนจะต้องเรียนและเข้าใจสภาพแวดล้อมในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หรือภูมินิเวศของท้องถิ่นก่อน เพื่อกระตุ้นหรือนำนักเรียนให้ใฝ่เรียนรู้และกำหนดประเด็นศึกษาที่ต้องการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (ผ่านการกระตุ้นและแนะนำจากครู) ซึ่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่ต้องหาหรือศึกษาจากสภาพหรือสถานการณ์จริง

ในชุมชนหรือสังคมเป็นสำคัญ ในขั้นตอนนี้เรียกว่า เปิดประตู ค้นหาประเด็น ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้อง “เปิดประตู” เพื่อออกไปค้นหา “ประเด็นศึกษา” ที่น่าสนใจนอกห้องเรียน และกำหนดประเด็นกว้าง ๆ ในการเรียนรู้ไว้ก่อน โดยพิจารณาจากบริบทของสิ่งแวดล้อม ชุมชน วัฒนธรรม และสังคมที่อยู่รอบ ๆ โรงเรียน นำมาใช้เป็นกรอบกว้าง ๆ ในการร่างประเด็นในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน โดยการทำ “ประเด็นศึกษา” นั้น ควรมองให้ครอบคลุม 3 ด้าน คือ ภูมินิเวศ การใช้ประโยชน์ และผลกระทบ ในที่นี้ขอยกตัวอย่าง **ภูมินิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ**

ด้านที่ 1 ภูมินิเวศ ครูต้องวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น (หรือพื้นที่ที่ต้องการศึกษา) ว่ามีระบบนิเวศอะไรในพื้นที่บ้าง เช่น ระบบดิน ระบบน้ำ ระบบป่าไม้ สิ่งมีชีวิต การใช้พลังงาน ฯลฯ มีห่วงโซ่อาหาร (Food Chains) หรือสายใยอาหาร (Food Web) อะไรบ้าง ระบบนิเวศนั้น ๆ มีการจัดการของเสียอย่างไร มีทรัพยากรธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ปัจจุบันมีสภาพเป็นเช่นไรทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไรบ้าง มีลักษณะทางภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะทางกายภาพเป็นอย่างไร มีโครงสร้างและระบบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่เป็นอย่างไรบ้าง สภาพสังคมและความเป็นเมือง การบริการทางการศึกษา การใช้เทคโนโลยีการคมนาคม การแลกเปลี่ยนและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีสภาพเป็นอย่างไร

ด้านที่ 2 การใช้ประโยชน์ หลังจากที่ได้ศึกษาภูมินิเวศในพื้นที่แล้วจากนั้นจึงพิจารณาถึงการพึ่งพาระหว่างชุมชนกับภูมินิเวศนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงกันแบบไหน ใช้อาจเป็นการใช้ประโยชน์ทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ ซึ่งในบางครั้งการพึ่งพาทรัพยากรในระบบนิเวศนั้น ๆ อาจมิใช่การใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีพด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่การพึ่งพากันเพื่อความอยู่รอดในภูมินิเวศนั้น ๆ อาจมีผลทำให้เกิดแบบแผนการดำเนินชีวิตจนเกิดเป็นขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี สังคม วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนหรือสังคมสืบมาเมื่อชุมชนหรือสังคมขยายตัวมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีเรื่องของ “สิทธิ” และ “โอกาสในการเข้าถึง” การใช้ทรัพยากรมาเป็นเครื่องมือจัดการภูมินิเวศนั้น ๆ ให้อยู่รอดและคงอยู่เป็นที่พึ่งพาอาศัยร่วมกันของคนและสรรพสิ่งต่าง ๆ ในระบบนิเวศนั้น ๆ เช่น กรณีของพื้นที่ชุ่มน้ำ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่ชุ่มน้ำประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนารอบบึง มีการทำสวนยางและสวนผลไม้ มีการดึงน้ำจากบึงขึ้นมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร หลายหมู่บ้านประกอบอาชีพประมงโดยจับปลาจากพื้นที่ชุ่มน้ำไปขาย สร้างรายได้ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้คนใช้ทรัพยากรจากพื้นที่ชุ่มน้ำร่วมกันได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ระบบนิเวศนั้นมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงเพื่อเป็นที่พึ่งพาอาศัยของทุกสรรพชีวิตต่อไปอีกนานแสนนาน เป็นต้น

ด้านที่ 3 ผลกระทบ เป็นการเรียนรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ชุ่มน้ำเนื่องจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างเกินพอดี หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์จนทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศที่ใช้อยู่ในชุมชน เช่น กรณีของพื้นที่ชุ่มน้ำ การจับปลาในฤดูวางไข่ ทำให้ปริมาณปลาในพื้นที่ชุ่มน้ำลดน้อยลง การทำเกษตรรอบพื้นที่ชุ่มน้ำโดยใช้สารเคมีจำนวนมาก ส่งผลให้แหล่งน้ำในบึงปนเปื้อนสารพิษอันตราย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนที่อาศัยอยู่รอบบึง ซึ่งอาจได้รับสารเคมีจน

ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ รวมถึงพืชและสัตว์ที่อาศัยอยู่ในบึงก็จะได้รับผลกระทบด้วย เช่น จำนวนปลาในธรรมชาติลดลงและปนเปื้อนสารพิษ ไม่สามารถนำมาบริโภคได้ สารพิษปนเปื้อนในห่วงโซ่อาหารทั้งบนดินและในน้ำ หรือการตัดไม้หรือการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณป่าต้นน้ำของพื้นที่ชุ่มน้ำ อาจทำให้เกิดปัญหาการกัดเซาะพังทลายของดินจนก่อให้เกิดปัญหาการตื่นเงินของลำน้ำ ผลเสียเหล่านี้ต้องอาศัยงบประมาณหรือต้นทุนทางสังคมที่เป็นของส่วนรวมในการจัดการและแก้ไขปัญหา เป็นการบั่นทอนการพัฒนาสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม นำไปสู่ความยากจนอดอยาก และโรคภัยไข้เจ็บในที่สุด ดังนั้น การที่นักเรียนเข้าใจเรื่องผลกระทบอย่างกระจ่าง ย่อมทำให้เกิดความตระหนักที่จะเข้าไปจัดการปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ และต่างไปจากการเรียนแบบเดิมที่ครูสอน หรือให้อ่านจากเอกสารหรือหนังสือที่ไม่สามารถสร้างความตระหนักจากการเข้าใจอย่างกระจ่างได้

การวิเคราะห์ ภูมินิเวศ – การใช้ประโยชน์ – ผลกระทบ จะช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนได้รู้จักและเข้าใจบริบทของสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนอย่างรอบด้าน และตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของภูมินิเวศที่มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับคนในชุมชนอย่างไรบ้าง ในขณะที่เดียวกันก็ยังสามารถทราบถึงสถานการณ์ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนและชุมชนของตนเอง หลังจากที่ครูให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์ ภูมินิเวศ – การใช้ประโยชน์ – ผลกระทบ จนเป็นที่กระจ่างแล้ว ก็จะพบว่าในท้องถิ่น หรือพื้นที่ที่เรียนรู้มีประเด็นอะไรที่ต้องการให้ความตระหนัก และให้ความเอาใจใส่/สนใจ โดยสร้างเป็น “ประเด็นการเรียนรู้” ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่กำลังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศที่สำคัญในชุมชนหรือท้องถิ่น หรือประเด็นที่มีความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ซึ่งครูควรตรวจสอบหรือ Re-check ประเด็นศึกษาว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของตนเองและชุมชน และเกิดผลเสียต่อกลไกธรรมชาติหรือระบบนิเวศในชุมชนได้ โดยการพิจารณาย้อนกลับไปที่ประเด็นศึกษานี้ส่งผลกระทบต่ออะไร และด้านใดบ้าง ผลกระทบที่ต้องการเรียนรู้นั้นมีสาเหตุมาจากการใช้ประโยชน์อะไร ด้านใด และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในชุมชนอย่างไร และเมื่อนักเรียนได้ประเด็นศึกษาแล้ว ก็เริ่มกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 สืบหาและค้นหาประเด็น

เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้มีโอกาสออกไปสำรวจสภาพแวดล้อมในพื้นที่จริงหรือห้องเรียนธรรมชาติ เพื่อศึกษาบริบทและปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนจะต้องค้นหาสิ่งที่ตนเองสนใจและประเด็นที่อยากเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และสำรวจความสนใจของตนเองจากสิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนตั้งคำถาม ครูควรกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยการตั้งคำถาม และให้นักเรียนสร้างประเด็นการเรียนรู้จากคำถามของครูก็ได้

ขั้นที่ 2 ทหาความรู้ฐาน

หลังจากที่นักเรียนได้ออกสำรวจภูมินิเวศชุมชนและพื้นที่เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ครูกำหนด ในเบื้องต้นควรมีการตั้งคำถามกับประเด็นที่เขาสนใจ โดยครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนค้นหา

ข้อมูลประกอบเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเหล่านั้นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น สืบค้นจากคอมพิวเตอร์ เอกสารในห้องสมุด จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่นหรือกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่นักเรียนสนใจ ขั้นตอนนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสาระสำคัญต่าง ๆ ที่จะเป็นความรู้ฐานได้มากขึ้นและยังเป็นการเตรียมความรู้ฐานเพื่อจะใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์

เป็นขั้นตอนการนำความรู้ฐานที่ได้จัดระเบียบข้อมูลและเป็นหมวดหมู่ดีแล้ว มาใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ขั้นตอนนี้ นักเรียนจะได้นำความรู้ฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ตนเองสนใจมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ว่าสิ่งใดเป็นเหตุเป็นผลและเกี่ยวข้องกันอย่างไร

ขั้นที่ 4 เรียนรู้สถานการณ์และกำหนดทางเลือก

เป็นขั้นตอนที่ครูและนักเรียนจะได้เรียนรู้สถานการณ์ ปรากฏการณ์ของประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนใจเรียนรู้ โดยนำผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 3 มาประเมินความเสียหายทั้งทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ สังคม สุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนว่ามีต้นเหตุมาจากอะไร และหาทางเลือกเพื่อจัดการกับปัญหาและสาเหตุตามความเหมาะสมกับวิถีชีวิตที่นักเรียนสามารถทำได้

ขั้นที่ 5 วางแผนการจัดการ

เป็นขั้นตอนที่นำทางเลือกของนักเรียนจากขั้นตอนที่ 4 มาวางแผนการทำงานของนักเรียนเองว่า จะทำงานเรื่องอะไร ทำที่ไหน กับใคร ทำอย่างไร ติดต่อประสานงานใคร ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์การทำงานอะไรบ้าง ขอความร่วมมือในการทำงาน/ขอความช่วยเหลือจากใคร จะลงมือทำเมื่อไร มีการกำหนดแผนงานและเวลาอย่างไร และพื้นที่ในการทำงานมีข้อจำกัดในเรื่องใดบ้าง โดยพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและทำให้ทางเลือกที่นักเรียนคิดไว้นั้นเป็นจริงและสำเร็จมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นคนที่จะทำงานด้วยกัน งบประมาณ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นสำหรับการดำเนินกิจกรรม โดยครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันคิดว่า ทางเลือกที่นักเรียนคิดจะทำนั้นมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด มีอะไรที่ต้องทำบ้าง ทำที่ไหน ทำเมื่อไร ทำอย่างไร เกี่ยวข้องกับใคร และสามารถหาใครมาเป็นแนวร่วมเพื่อช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จได้ ใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนมากน้อยแค่ไหน ลำดับการทำงานเป็นอย่างไร ทำอะไรก่อน-หลัง รวมถึงรายละเอียดปลีกย่อยที่ต้องทำ

ขั้นที่ 6 ออกปฏิบัติการ

เป็นขั้นตอนที่ครูจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการทำงานของนักเรียนที่ได้จากขั้นตอนที่ 5 ซึ่งเกิดจากการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน หลังจากได้เริ่มลงมือปฏิบัติแล้ว นักเรียนจะรู้ว่าทางเลือกที่เขาคิดนั้นสามารถแก้ไขปัญหาในประเด็นการเรียนรู้ที่สนใจได้หรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะไปตอบข้อสงสัยใฝ่รู้จากประเด็นการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะเมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติ จะเกิดองค์ความรู้เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงในตอนท้ายของกระบวนการ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ครูควรใกล้ชิดกับนักเรียน เพื่อช่วยแก้ปัญหาในระหว่างการทำงาน of นักเรียน แต่เป็นการช่วยที่เน้นการกระตุ้นให้นักเรียนหาทางเลือกหรือวิธีการที่สามารถจัดการกับปัญหาในระหว่างการทำงานเป็นขั้นตอนที่ครูจะสอนวิธีการทำงานเป็นเชิงระบบให้นักเรียน สอนการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร

ในกลุ่ม เพื่อให้ได้งานตามเป้าหมาย เน้นเรื่องความสามัคคี ความมีน้ำใจ การอยู่ร่วมกันด้วยกระบวนการประชาธิปไตย การให้เกียรติและยกย่องผู้อื่น การสอนจะเน้นการใช้การพูดคุย การตั้งประเด็น การชวนอภิปราย การตัดสินใจและหาข้อสรุปเพื่อการทำงานร่วมกัน

ขั้นที่ 7 แลกเปลี่ยนเรียนรู้

เป็นขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียน ครู และชุมชน ซึ่งอาจออกมาในรูปแบบทำสื่อ การประดิษฐ์เครื่องมือ หรือเวทีการนำเสนอผลงานของนักเรียนที่มีชุมชนและกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่นักเรียนเรียนรู้และมาร่วมรับฟัง หรือแม้กระทั่งนำเสนอในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน ก็ถือว่าเป็นการสื่อสารความรู้ที่นักเรียนมีไปยังผู้อื่นที่อยู่รอบตัวหรือถึงผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ในขั้นตอนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนี้ จะเป็นเวทีให้นักเรียนได้บอกเล่าว่าความรู้ที่นักเรียนได้เรียนรู้และสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัตินั้นมีความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและชุมชนที่พวกเขาอยู่อย่างไร ขั้นตอนนี้ครูต้องทำหน้าที่ประสานงานเพื่อสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับความรู้ที่นักเรียนได้รับให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่นักเรียนจะสื่อสารความรู้ ความคิดเห็น และข้อเสนอที่สำคัญไปยังผู้รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงาน หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขยายขอบเขตการเรียนรู้ของนักเรียนให้กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญต่อการประเมินนักเรียนว่า มีเจตคติและทักษะในการใช้ชีวิตในสังคมเพื่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเองอย่างไร ถ้านักเรียนได้แสดงออกมาและมีเหตุผลประกอบที่มาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก็จะเกิดพลังทางปัญญาที่สามารถนำพานักเรียนเหล่านี้ไปเรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่สำคัญกับตัวเอง ครอบครัวและชุมชนต่อไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตรงกับคำที่ว่า “การเรียนรู้ของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด หรือ infinity นั่นเอง

ประเด็นการเรียนรู้เป็นเพียงเนื้อหาหรือประเด็นที่จะพานักเรียนไปสู่การเรียนรู้เท่านั้น แต่สิ่งสำคัญมากที่สุดที่จะนำพานักเรียนไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาดตนเองอย่างแท้จริง คือกระบวนการเรียนรู้ หรือบันได 7 ขั้น ซึ่งในขั้นตอนที่ 1-3 เป็นขั้นตอนที่ครูมักคุ้นเคยการสอนแบบให้ความรู้ ควรเปลี่ยนจากวิธีการสอนแบบนั้น มาเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มากกว่าการมุ่งให้เนื้อหาสาระจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียวเหมือนเช่นที่เคยสอนกันมา ขั้นตอนที่ 1-3 จึงสำคัญมากเพราะเป็นการสร้างฐานการเรียนรู้ (Learning Base) ให้กับนักเรียน โดยเฉพาะในขั้นที่ 3 จะเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบนิเวศ การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศของคนในชุมชนนั้นและผลกระทบที่เกิดขึ้น ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการตรวจสอบหรือสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ระหว่างนักเรียนและระบบนิเวศรอบตัวว่านักเรียนเคยเรียนรู้เรื่องระบบนิเวศภายในชุมชนและสังคมของตนเองหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ส่วนในขั้นที่ 3-4 ถ้านักเรียนได้ทำกิจกรรมการวิเคราะห์และเข้าใจสถานการณ์ในระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมของชุมชน ก็จะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบที่เป็นระบบตามกลไกของสมองมนุษย์ในการหาเหตุและผลเพื่อสร้างวิถีการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับตนเองและผู้ที่เขาเกี่ยวข้อง จึงเป็นการฝึกทักษะทางสมองที่สำคัญ ครูส่วนใหญ่มักจะไม่ให้โอกาสนักเรียนได้เรียนแบบนี้ เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและ

การวัดประเมินผลที่เน้นเนื้อหา ส่วนในขั้นตอนที่ 5-7 เป็นขั้นตอนที่ฝึกทักษะกระบวนการทำงาน โดยเริ่มจากการวางแผนการทำงานเชิงระบบ ที่มีขั้นตอนและเตรียมการทำงานเพื่อให้งานที่ทำนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย และนักเรียนจะเห็นได้ว่า ความรู้ที่ได้จากการเรียนสามารถนำมาแก้ไขปัญหาได้ด้วยความมีเหตุผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นผลงานเชิงประจักษ์ มีความเป็นรูปธรรม สื่อสารให้ผู้อื่นได้เข้าใจและร่วมภาคภูมิใจไปกับกับเรียนรู้ของพวกเขาด้วย ผลงานของนักเรียนแต่ละช่วงชั้นอาจจะเน้นทักษะที่แตกต่างกัน เช่น มัธยมศึกษาตอนต้นเน้นการเรียนรู้เหตุและผล แต่มัธยมศึกษาตอนปลายเน้นกระบวนการวิจัยที่เป็นการหาสาเหตุของปัญหา การสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา และการสื่อสารเพื่อสร้างแนวร่วมหรือภาคีในการทำงานร่วมกันในมิติเชิงสังคมในวงที่กว้างขวางมากขึ้น และพร้อมจะเป็นผู้นำเพื่อปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงต่อไปในสังคมอนาคต

จากกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าว ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากว่าเด็กไทยส่วนใหญ่ได้รับความรู้จำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตได้เท่าที่ควร รวมทั้งยังขาดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต ทำให้มีขีดความสามารถต่ำในการแข่งขันกับนานาชาติ ซึ่งจะกระทบต่อความอยู่รอดและความอยู่ดีของประชาชนและประเทศชาติ จึงจำเป็นที่ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ได้มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนในการช่วยกันพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ให้เป็นผู้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นทันต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของโลก

การวัดประเมินผล (Evaluation)

การวัดประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ

ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Assessment) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์แปลความหมายข้อมูล แล่นำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไข การเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูการวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวัน เป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง จึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนา ในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช่วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การซักถาม การระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้มิติข้อมูลของประเด็นที่กำหนด การใช้แฟ้มสะสมงาน การใช้ภาระงานที่เน้นการปฏิบัติการ ประเมินความรู้เดิม การให้ผู้เรียนประเมินตนเอง การให้เพื่อนประเมินเพื่อน และการใช้เกณฑ์ การให้คะแนน (Rubrics) สิ่งสำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนใน

ลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แกไขความคิด ความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการใหญ่เรียนสามารถตั้งเป้าหมายและพัฒนาตนได้

ประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) ซึ่งมีหลายระดับได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้จบรายวิชา เพื่อตัดสินในคะแนน หรือให้ระดับผลการเรียน ในการรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียน วาผานรายวิชา หรือไม่ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่ หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดี ต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน

สำหรับการวัดและประเมินผลฐานสมรรถนะ (Competency-Based Assessment) เป็นการวัดสมรรถนะเป็นการช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียนโดยครูทำการทดสอบพฤติกรรมกรปฏิบัติ (Performance Assessment) ของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด (Performance Criteria) ซึ่งจะเน้นการประเมินองค์รวมของสมรรถนะด้วยเครื่องมือประเมินตามความเหมาะสมและประเมินเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะรับการประเมิน หากประเมินผ่าน ผู้เรียนจะสามารถก้าวสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ขั้นต่อไปได้ หากยังไม่ผ่าน ผู้เรียนจะได้รับการสอนซ่อมเสริม จนกระทั่งบรรลุผล ผู้เรียนแต่ละคนจะก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน อาจก้าวหน้าไปได้เร็วในบางสาระ และอาจไปได้ช้าในบางสาระตามความถนัดของตน

การประเมินผล

การประเมินผล (Assessment) เป็นการประเมินผลการปฏิบัติที่มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณ และเชิงบรรยายอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงให้เห็นคุณลักษณะที่แท้จริงทั้งจุดเด่นที่ควรพัฒนา และจุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไข

การประเมิน (Assessment) จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนำมาใช้ประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการและการเรียนการสอน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับทั้งเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และผู้เรียนที่ผู้บริหารและครูนำมาใช้ในการประเมินแบบ Assessment ต้องได้มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากครู ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อน ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งต้องได้มาโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น ทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์ ชักถาม ตรวจสอบงาน โดยผู้บริหารหรือครูต้องทำการประเมินให้กลมกลืนไปกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ครอบคลุมความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรมด้วยสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง

ลักษณะสำคัญของการประเมินผล (Assessment) มีดังนี้

- 1) ต้องทำอย่างเป็นกระบวนการหรือมีขั้นตอน
- 2) ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนจากหลาย ๆ แหล่ง
- 3) ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

- 4) ต้องประเมินอย่างสม่ำเสมอและประเมินไปพร้อม ๆ กับการจัดการเรียนรู้
- 5) ต้องประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม
- 6) ผลที่ได้จากการประเมินนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย และส่งเสริมจุดเด่นของผู้เรียน

ตอนที่ 3

กระบวนการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ

ในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โรงเรียนได้มีกระบวนการบริหารจัดการ ดังนี้

3.1 I : Internal Quality Assurance การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โรงเรียนเมืองกระบี่จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการศึกษาและให้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการมีส่วนร่วม ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด กระบวนการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียนเมืองกระบี่มีดังนี้

- **กำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน**

การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่ง ห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โดยการศึกษาวิเคราะห์ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เช่น ในคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ข้อ 2 คุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator

- 1) ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน
- 2) ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา
- 3) ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างผลงาน ผลผลิต นวัตกรรม และอาชีพ

- **จัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนที่มุ่งให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา**

ศึกษา ทบทวนแผนกลยุทธ์โรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ. 2561-2564 เชื่อมโยงไปยัง นวัตกรรมการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนา กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

- **ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน**

จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 ซึ่งนวัตกรรมการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐาน การเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ดำเนินการภายใต้โครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี

- ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน

1) ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนการดำเนินงานตามโครงการทั้ง 7 โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2564 (โครงการในข้อ 3.1.3) เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2) แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนเมืองกระบี่

3) ประเมินคุณภาพการศึกษาในมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนในคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ข้อ 2 คุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator)

(1) ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน

(2) ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา

(3) ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างผลงาน ผลผลิต นวัตกรรม และอาชีพ

- จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ปีละ 1 ครั้ง

3.2 P : Policy and Plan นโยบายและการวางแผนการศึกษา วิเคราะห์เพื่อกำหนดนโยบายการวางแผนพัฒนาโรงเรียนวัฒนธรรมองค์กร เอกลักษณ์และสมรรถนะหลักของโรงเรียนเมืองกระบี่ ดังต่อไปนี้

- จัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนที่มุ่งให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ศึกษา ทบทวนแผนกลยุทธ์โรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ. 2561-2565 วิเคราะห์เชื่อมโยงไปยังการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 จึงมีการปรับแผนกลยุทธ์โรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ.2561-2565 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2564-2565) แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1) ดำเนินการปรับวิสัยทัศน์โรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ. 2561-2565 (ปรับปรุง พ.ศ. 2564-2565 โรงเรียนเมืองกระบี่สร้างพลโลกที่ดีมีคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

2) สอดคล้อง พันธกิจ ดังนี้

ข้อ 2.1 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่จัดการศึกษาตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยในยุค Thailand 4.0

ข้อ 2.2 ปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

ข้อ 2.3 พัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกและมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

ข้อ 2.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เป็นพลโลกที่ดีมีคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

3) สอดคล้องกับเป้าประสงค์ ดังนี้

ข้อ 3.1 โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้(School as Learning Community: SLC) ที่จัดการศึกษาตามมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยในยุค Thailand 4.0 มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากเครือข่ายการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

ข้อ 3.2 โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะคนไทย 4.0

ข้อ 3.3 ครูได้รับการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกและมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ข้อ 3.4 นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม เป็นพลโลกที่ดีมีคุณลักษณะคนไทย 4.0

4) สอดคล้องกับกลยุทธ์องค์กรและกลยุทธ์แผนงาน ดังนี้

กลยุทธ์องค์กร 1.1 พัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนยอดนิยมน เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีมาตรฐานสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยในยุค Thailand 4.0

กลยุทธ์แผนงาน 1.1.1 พัฒนาโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school)

กลยุทธ์องค์กร 1.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

กลยุทธ์แผนงาน 1.2.1 เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC)

กลยุทธ์องค์กร 1.3 พัฒนابรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

กลยุทธ์แผนงาน 1.3.1 พัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

กลยุทธ์องค์กร 2.1 ปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะคนไทย 4.0

กลยุทธ์แผนงาน 2.1.1 ปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก

กลยุทธ์องค์กร 3.1 พัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

กลยุทธ์แผนงาน 3.1.1 พัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่

กลยุทธ์องค์กร 4.2 พัฒนานักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และมีคุณลักษณะคนไทย 4.0

กลยุทธ์แผนงาน 4.2.1 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาพลโลก

- **ดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน**

จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564 ซึ่งนวัตกรรมการบริหารจัดการ เรื่อง การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 สอดคล้องกับโครงการดังต่อไปนี้

- 1) โครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school)
- 2) โครงการโรงเรียนในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC)
- 3) โครงการโรงเรียนสวยด้วยมือเรา
- 4) โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) โครงการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring System)
- 6) โครงการคนดีศรี ม.ก.
- 7) โครงการลูกเมืองกระบะมีดี

3.3 E: Environment and Learning Resources การจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ประสบความสำเร็จ ซึ่งในการจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนั้น ได้ดำเนินการตามแนวทางที่กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้สำหรับโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลได้มีแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนี้

1) จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เพียงพอเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนได้ดำเนินการ ดังนี้

(1) กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (One Classroom, One Learning Base: OCOLB) ทำให้เกิดฐานการเรียนรู้ของทั้งครู นักเรียน และเครือข่ายการมีส่วนร่วม จำนวน 56 ฐานการเรียนรู้

(2) ปรับปรุง และพัฒนาอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้นภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องพัฒนานวัตกรรม ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้อง E-learning ห้อง I-Classroom ห้องพัฒนาวิชาชีพครู ห้องกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ห้องศิลปะ ห้องดนตรีไทย ห้องดนตรีสากล และห้องผลิตสื่อ Electronic (ห้องศูนย์ข่าวเยาวชน) เป็นต้น

(3) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระบบ online ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เสมือนจริง (Virtual Learning Resources, Virtual Classroom และ Virtual School) จัดบริการทางการศึกษาสำหรับนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา เครือข่ายการมีส่วนร่วม และบุคคลโดยทั่วไป

(4) ประสานขอใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนจากเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน

2) จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) จัดระบบข้อมูลแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และจากเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูและการเรียนของนักเรียน

4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการเรียนรู้ของครู การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

5) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในต่างประเทศผ่านกิจกรรมความสัมพันธ์ต่างประเทศ

3.4 N : Network and Participation เครือข่ายและการมีส่วนร่วมที่มีบทบาทในการส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ของโรงเรียนเมืองกระบี่มี 2 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน และเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน ดังนี้

- **เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน** ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสภานักเรียน และชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนเมืองกระบี่

- **เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน** ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลทับปรีก องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลกระบี่น้อย องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ ชุมชนเมืองเก่าพัฒนา ชุมชนคูเมือง สำนักงานเทศบาลเมืองกระบี่ อำเภอเมืองกระบี่ สำนักงานจังหวัดกระบี่ สภาการศึกษาจังหวัดกระบี่ สภาวัฒนธรรมจังหวัดกระบี่ สถานศึกษาทุกระดับ ทุกสังกัด ในจังหวัดกระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกระบี่ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดกระบี่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 10 ที่ปรึกษาโครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โรงไฟฟ้าลิกไนต์กระบี่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มูลนิธิอุทกพัฒน์ มูลนิธิครอบครัวพอเพียง โครงการโรงเรียนแห่งความสุข (Happy School Project) โครงการเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีแห่งชาติของยูเนสโก (Associated

Schools Project Network: ASPnet) และองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

โรงเรียนเปิดโอกาสให้เครือข่ายการมีส่วนร่วมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โดยใช้ระดับของการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสมาคมนานาชาติ ว่าด้วยการมีส่วนร่วม (International Association for Public Participation (IAP2), 2007) อ้างถึงใน อธิรัตน์ ราศิริ และอาจินต์ สงทับ (2561: 321) ระดับที่ 1 ถึงระดับที่ 4 จาก 5 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 To Inform การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เครือข่ายการมีส่วนร่วม และประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โดยนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้

ระดับที่ 2 To Consult การเปิดให้เครือข่ายการมีส่วนร่วมและประชาชนทั่วไป แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 อย่างอิสระ และเป็นระบบ โดยจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ประเด็นที่เครือข่ายการมีส่วนร่วม และประชาชนทั่วไป ไปเป็นแนวทางการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ระดับที่ 3 To Involve เป็นระดับที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เครือข่ายการมีส่วนร่วมและประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องในกระบวนการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โดยโรงเรียนมีหน้าที่จัดระบบ อำนวยความสะดวก ยอมรับการเสนอแนะและการตัดสินใจร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมและภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้ดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรม

ระดับที่ 4 To Collaborate การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้เครือข่ายการมีส่วนร่วมและประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทเป็นหุ้นส่วนหรือภาคีในการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ระดับที่ 5 To Empower การเสริมอำนาจเครือข่ายการมีส่วนร่วมและประชาชนทั่วไป เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีบทบาทเต็มในการตัดสินใจ บริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 เข้ามาทดแทนการดำเนินงานของโรงเรียน ระดับการมีส่วนร่วมระดับสูงสุดนี้ เน้นให้เครือข่ายการมีส่วนร่วมและประชาชนทั่วไปเป็นเจ้าของโรงเรียนและดำเนินภารกิจโดยโรงเรียนมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น

นอกจากนั้นเครือข่ายการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนยังได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System: MK-CMS) ในส่วนของกิจกรรมเปิดห้องเรียนสู่สาธารณะ (Open Class) จัดภาคเรียนละอย่างน้อย 1 ครั้ง 1-2 วัน ประกอบด้วย 3 กิจกรรมได้แก่ 1) ชั้นเตรียมการ (Before Action Review: BAR) 2) ชั้นเยี่ยมชั้นเรียนและฐานการเรียนรู้ (Class and Learning Base Visit) และ 3) ชั้นปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม (After Action Review: AAR) โดยมีรายละเอียดของการมีส่วนร่วมดังนี้

1) **ชั้นเตรียมการ (BAR)** นัดหมายประชุมร่วมกับเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง กำหนดการ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และการแบ่งกลุ่มในการเยี่ยมชั้นเรียน

2) ชั้นเยี่ยมชั้นเรียนและฐานการเรียนรู้ (Class and Learning Base Visit)

(1) กิจกรรมเยี่ยมชมห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโดยทั่วไปของโรงเรียน ตามเส้นทางที่กำหนดไว้ของแต่ละกลุ่ม

(2) กิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการจัดกิจกรรมที่ฐานการเรียนรู้ เติมเวลา ในห้องและฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ สังเกตพฤติกรรมการเรียนและวิธีการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนมากกว่าการสอนของครู

3) ชั้นปฏิบัติเพื่อสิ้นสุดกิจกรรม (AAR) ประชุมรวมเครือข่ายการมีส่วนร่วม หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมกรรมในข้อ 2) เพื่อร่วมถอดบทเรียนประสบการณ์การเรียนรู้จากการเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน และศึกษาผ่านบทเรียนร่วมกัน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่คณะครูผู้ปฏิบัติ และการดำเนินงานของโรงเรียนโดยรวม

3.5 L : Learning Process System ระบบการจัดการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย หลักสูตร (Curriculum) การจัดการเรียนการสอน (Pedagogy) และการประเมินผล (Evaluation)

หลักสูตร (Curriculum)

โรงเรียนดำเนินการปรับหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อนำมาตรฐานของชาติสู่การปฏิบัติ ดังนี้

★ มีความยืดหยุ่น เอื้อให้ครูสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของนักเรียนในบริบทที่แตกต่างหลากหลาย

★ กำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น รวมทั้งกำหนดสาระความรู้และทักษะที่เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำที่นักเรียนทุกคนควรจะได้รับ โดยมีพื้นที่และเวลาเหลือให้ครูสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนได้ตามความต้องการของนักเรียนและบริบทที่แตกต่างกัน และมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนตามช่วงวัย

- ★ ส่งเสริมนักเรียนได้เรียนรู้ตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และมีโอกาสในการพัฒนาตนเองสู่ความสามารถพิเศษและอัจฉริยภาพของตนเอง
- ★ จัดให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล
- ★ เตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพ
- ★ จัดสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อนักเรียน
- ★ มีการจัดรายวิชาและกิจกรรมที่เอื้อต่อนักเรียนในช่วงรอยเชื่อมต่อเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัว มีความพร้อมในการศึกษาต่อได้ตามความสนใจเฉพาะสาขาและการประกอบอาชีพในอนาคต
- ★ ปรับคอบกิจกรรมชุมนุม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในวันพฤหัสบดี 2 คาบ/สัปดาห์ เป็นคอบกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB)

การจัดการเรียนรู้ (Learning Management)

โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ดังนี้

1) ให้มีการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด ได้ลงมือทำ สะท้อนคิด ปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ได้เรียนรู้จากการลงมือทำ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การคิดสร้างสรรค์ สามารถผลิตชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ กระบวนการ วิธีการและนวัตกรรมตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถ

2) ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักในระดับที่เหมาะสมกับช่วงวัย ให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการโดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลลัพธ์ในระดับที่ต้องการ

3) ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างที่หลากหลายของนักเรียน บริบท ภูมิสังคม และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเสมอภาค และการให้โอกาสที่เท่าเทียมกัน

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 จึงดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ชั้นวางแผน(P: Plan)

(1) สสำรวจข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และครู ตลอดจนเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน อันได้แก่ สถานักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการชมรมศิษย์เก่า และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน

(2) จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) คณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (One Classroom, One Learning Base: OCOLB) อันประกอบด้วยเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนและเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน จำนวน 38 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 5 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน หัวหน้างานแนะแนว จำนวน 1 คน ผู้แทนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 2 คน (หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 1 คนและหัวหน้ากิจกรรมฐานการเรียนรู้ 1 คน) หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 6 คน ตัวแทนงานอาคารสถานที่ ฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 1 คน ตัวแทนงานหลักสูตร ฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ตัวแทนงานวัดผล ฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประธานคณะกรรมการฯ และกรรมการที่มีใช้ผู้แทนครู) จำนวน 2 คน ตัวแทนคณะกรรมการสภานักเรียน (ประธานสภาฯ และกรรมการและเลขานุการ) จำนวน 2 คน ตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน (ประธานเครือข่ายฯ และกรรมการและเลขานุการ) จำนวน 2 คน ตัวแทนชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนเมืองกระบี่ (ประธานชมรมฯ และกรรมการและเลขานุการ) จำนวน 2 คน เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน จำนวน 7 คน ได้แก่ ตัวแทนชุมชน จำนวน 2 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนศาสนิกชน จำนวน 2 คน (พุทธ 1 คน อิสลาม 1 คน) และตัวแทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกระบี่ จำนวน 1 คน รวม 45 คน จัดสนทนากลุ่ม แบบ on site และ online ไปพร้อมกัน เมื่อวันศุกร์ที่ 7 พฤษภาคม 2564 เป็นเวลา 2 ชั่วโมง ในประเด็นต่อไปนี้

ก. ผลการสำรวจข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และครู ตลอดจนเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้

ข. โรงเรียนเมืองกระบี่เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school) เคยได้รับรางวัลระดับอาเซียนมาก่อน จากสภาพจริงที่เกิดขึ้นกำลังประสบปัญหาการรักษาคุณภาพให้เกิดความยั่งยืน ด้วยยังมีขยะอยู่ทั่วบริเวณโรงเรียน นั้นแสดงว่ายังมีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ขาดระบบการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ห้องเรียนร้อยละ 70 อยู่ในสภาพที่ประตู หน้าต่าง ถูกทำลาย มีร่องรอยขีด เขียน บนโต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง ประตู และหน้าต่าง ปลั๊ก สวิตช์ไฟ ถูกทำลาย แสดงให้เห็นถึงการขาดวินัยของนักเรียนที่ไม่ดูแล รักษา ทรัพย์สินส่วนรวมของโรงเรียน

ค. บริเวณทั่วไปของโรงเรียนในพื้นที่ 34 ไร่กว่า ยังมีพื้นที่ที่ปล่อยให้รกร้างเกิดเป็นจุดอับที่นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์มาั่วสุ่ม และเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมตามมา

ง. โรงเรียนเสนอขอปรับคาบกิจกรรมชุมนุม วันพฤหัสบดี คาบที่ 8-9 ให้เป็นกิจกรรม “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้” โดยมีชื่อภาษาอังกฤษว่า “One Classroom, One Learning Base มีอักษรย่อคือ OCOLB อ่านว่า โอคอลล์ กิจกรรมการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียน Eco-school ในการขับเคลื่อนกิจกรรม OCOLB โดยใช้กระบวนการเรียนรู้บันได 7 ชั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา

ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ตัดสินผลการเรียนตามระเบียบการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้นักเรียนได้รับผลการเรียน “ผ” หรือ “มผ”

จ. ปรับระบบการจัดห้องเรียนจากเดิมที่จัดเป็นโซนกลุ่มสาระการเรียนรู้ รับผิดชอบ นักเรียนมีห้องเรียนสำหรับปฏิบัติกิจกรรมโฮมรูปร่วมกับครูที่ปรึกษา แต่ยังคงต้องเดินทางไปพบครูผู้สอนยังห้องเรียนในอาคารต่าง ๆ อันส่งผลต่อห้องเรียนที่ไม่ได้รับการดูแล ถูกทำลาย เสียเวลาในการเดินทาง ในการรอ เนื่องจากนักเรียนส่วนหนึ่งเข้าเรียนช้า ไปถึงห้องเรียนไม่พร้อมกัน ปรับเปลี่ยนเป็นจัดห้องเรียนประจำ นักเรียนอยู่ประจำห้องเรียน ครูเข้ามาสอนตามคาบสอน ได้เรียนเต็มที่ได้เต็มเวลามากขึ้น การจัดห้องเรียนประจำนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม OCOLB ซึ่งคำว่า “หนึ่งห้องเรียน” นั้นหมายรวมถึง ครูที่ปรึกษาและนักเรียนร่วมกันรับผิดชอบในการจัดห้องเรียนประจำให้มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นำอยู่ นำเรียน ให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน ให้ห้องเรียนประจำเป็นบ้านหลังที่สองที่อบอุ่น อันจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางบวกของนักเรียนที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน

ฉ. เสนอกิจกรรมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรม OCOLB จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่

ก) การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนา กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้บันได 7 ชั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา

ข) การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System: MK-CMS) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่มเห็นด้วยและเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อโรงเรียนได้นำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ให้การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และการจัดกิจกรรม OCOLB เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์แก่นักเรียนต่อไป

(3) คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการประชุมร่วมกับคณะทำงาน กิจกรรมฐานการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ฝ่ายวิชาการ ร่วมกันทบทวนหลักสูตร ปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ การวัดประเมินผล และการปรับกิจกรรมชุมนุมให้เป็นกิจกรรม OCOLB และกำหนดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ชั้นสิ่งแวดล้อมศึกษาซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบ PBL

2) ชั้นปฏิบัติ (D: Do)

(1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนา กิจกรรมหนึ่ง

ห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในเรื่องการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา ใช้เวลา 1 วัน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ดังนี้

ก. ประชุมรวมทั้งโรงเรียนทบทวนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน มาตรฐานการศึกษาของชาติ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน หลักสูตรฐานสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก การจัดการเรียนรู้ในวิชาพื้นฐาน และวิชาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ Co 5 Steps การจัดการเรียนรู้ PBL และกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา

ข. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 4 เป้าหมายในจังหวัด โดยแบ่งคณะผู้บริหารและคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ออกเป็น 4 คณะ ไปศึกษาดูงาน

ค. คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ร่วมกันถอดบทเรียนจากการศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยเริ่มจากร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมสามเหลี่ยมภูมิเวศ การใช้ประโยชน์ และผลกระทบ แล้วร่วมกันกำหนดประเด็นที่จะศึกษา แล้วร่วมกันออกแบบกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นำเสนอต่อที่ประชุมครู online ฝ่ายบริหาร และครูวิทยากรแกนนำประจำศูนย์เรียนรู้ Eco-school โรงเรียนเมืองกระบี่ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะเกิดทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่ฐานการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนในที่ปรึกษาได้อย่างถูกต้องต่อไป

ง. ครูจัดกิจกรรม OCOLB ในคาบกิจกรรมชุมนุม วันพฤหัสบดีคาบ 8-9

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน OCOLB นั้น แบ่งได้เป็น 2 กิจกรรมย่อย คือ

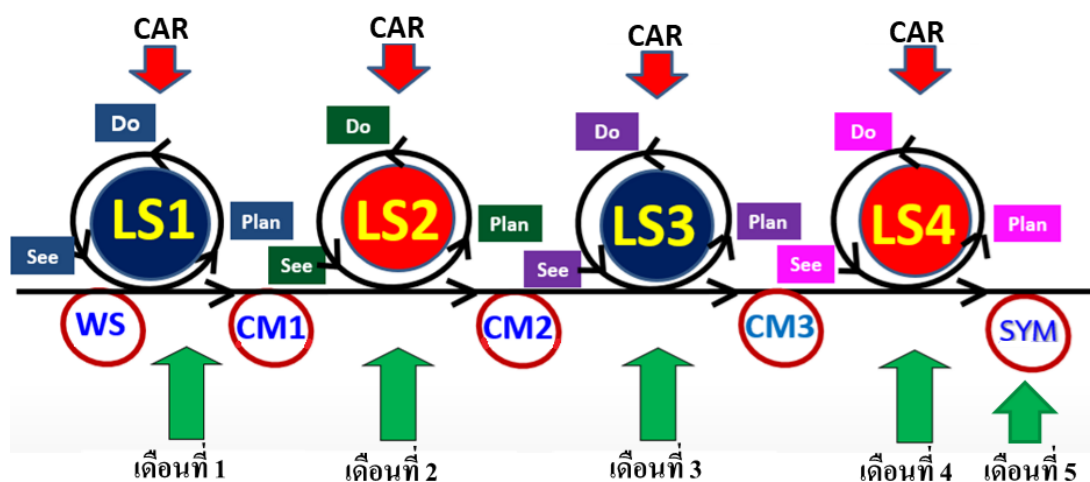
ก) กิจกรรมดูแลรักษาห้องเรียนประจำ ครูที่ปรึกษาร่วมกับนักเรียนปรับปรุงพัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในห้องเรียนประจำให้สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย น่าอยู่น่าเรียน ให้อบอุ่นเหมือนบ้านหลังที่สอง

ข) กิจกรรมฐานการเรียนรู้ ครูที่ปรึกษาร่วมกับนักเรียนร่วมกันศึกษาพื้นที่ในบริเวณโรงเรียนตามกรอบของสามเหลี่ยมภูมิเวศ และกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้น อาจเริ่มจากการศึกษาข้อมูลในห้องเรียนประจำ และการศึกษาพื้นที่ในโรงเรียนที่เห็นชอบร่วมกันว่าจะใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1/2564 และได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายวิชาการโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการแล้ว จะเกิดฐานการเรียนรู้ตามชื่อกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB) ด้วยโรงเรียนมีห้องเรียนประจำจำนวน 54 ห้องเรียน จึงมีฐานการเรียนรู้จำนวน 54 ฐาน ซึ่งในจำนวน 54 ฐานนี้ เป็นฐานการเรียนรู้ที่ยั่งยืนจำนวน 28 ฐาน เป็นฐานการเรียนรู้ที่ยังไม่ยั่งยืน หมายถึงจะหยุดกิจกรรมฐานการเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษาแล้วเริ่มฐานการเรียนรู้ใหม่ในปีการศึกษาต่อไป จำนวน 26 ฐาน

(2) การประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System: MK-CMS)

เป็นการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก(AL) ในกิจกรรม OCOLB โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ 7 ขั้นตอนวงล้อการศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้แบบ PBL เป็นการขับเคลื่อนวงจรการพัฒนาครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกันแต่ต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้กัน และการพัฒนาครูที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ดำเนินการตามวงจรการพัฒนา รวม 4 วงจรใน 1 ภาคเรียน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยงโรงเรียนเมืองกระบี่ ปีการศึกษา 2564

จากภาพที่ 3 โรงเรียนเริ่มดำเนินการพัฒนาครูแบบ online ในวันศุกร์ที่ 14 พฤษภาคม 2564 หลังจากนั้นทั้งผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมปฏิบัติกิจกรรมทั้งแบบ on site และ online ควบคู่กันไปตามขั้นตอนดังนี้

ก. ขั้นเตรียมการ (Before Action Review: BAR)

ก) ปรับนโยบายและโครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนให้สอดคล้องและเอื้อต่อการพัฒนาครู โดยฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้ง 4 คน นอกจากจะมีหน้าที่รับผิดชอบบริหารจัดการในฝ่ายที่ตนรับผิดชอบแล้ว ยังสนใจที่จะปฏิบัติหน้าที่เพิ่มจากงานในหน้าที่ประจำ แล้วมาร่วมพัฒนาครูโดยใช้ระบบ (MK-CMS) ดังนี้

(ก) การพัฒนาครูในครั้งนี้ มีคณะทำงาน 3 ฝ่าย ร่วมรับผิดชอบประกอบด้วย

- งานนิเทศภายใน ฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบในการขับเคลื่อนระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยงทั้งโรงเรียน โดยการประสานงานผ่านทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าระดับ ฝ่ายกิจการนักเรียน

- งานส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารงานบุคคล มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดประชุม อบรม สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูนี้ และช่วยสนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของงานนิเทศภายใน ฝ่ายวิชาการ และงานระดับชั้น ฝ่ายกิจการนักเรียน อีกทางหนึ่งด้วย

- งานระดับชั้น ฝ่ายกิจการนักเรียน มีหน้าที่กำกับ ดูแล การปฏิบัติงาน

ของหัวหน้าระดับและครูในระดับชั้นให้เป็นไปตามกระบวนการพัฒนาครูที่กำหนดไว้

(ข) การดูแล และร่วมปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะ และการเป็นที่เลี้ยงในระดับชั้นที่ตนสมัครใจรับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

- ผู้อำนวยการโรงเรียน รับผิดชอบทุกระดับชั้น
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 1 รับผิดชอบ 1 ระดับชั้น
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 2 รับผิดชอบ 1 ระดับชั้น
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 3 รับผิดชอบ 2 ระดับชั้น
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 4 รับผิดชอบ 2 ระดับชั้น

(ค) การดูแล และร่วมปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะ และการเป็นที่เลี้ยงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนสมัครใจรับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

- ผู้อำนวยการโรงเรียน รับผิดชอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- รองผู้อำนวยการโรงเรียน คนที่ 1 ถึง คนที่ 4 ร่วมหารือกันโดยสมัครใจ

ที่จะรับผิดชอบการพัฒนาครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และ 1 กิจกรรมแนะแนว ทั้งนี้ให้ร่วมกันพิจารณาให้สอดคล้องกับวิชาเอก สาขา คณะที่แต่ละคนสำเร็จการศึกษาและหรือมีประสบการณ์การสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้น ๆ เป็นลำดับแรก หลังจากนั้นให้พิจารณาจำนวนครูแต่ละกลุ่มสาระ ให้จำนวนครูเมื่อรวมกันแล้วอยู่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

ข) แจ้งให้รองผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูทุกคนศึกษาเอกสารคู่มือการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่ ก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ข. ชั้นปฏิบัติการ (Action)

ประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาครูโดยใช้ระบบ MK-CMS ซึ่งกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการครูทั้งโรงเรียน(Workshop หรือ WS) นี้ เพื่อสร้างความตระหนักในวิชาชีพครู ชักซ้อม ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาและครูผู้สอนว่าครูทุกคนต้องมีคาบสอนและเป็นครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่สอนในห้องที่ตนเป็นครูที่ปรึกษาด้วย อีกทั้งจะต้องปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB) ร่วมกับนักเรียนในคาบกิจกรรมชุมนุม ต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียน สามารถดูแลนักเรียนในที่ปรึกษาได้ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรมทั่วไปและด้านพฤติกรรมมารยาท ให้นักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงบนฐานสมรรถนะในสิ่งที่ตนถนัดและสนใจ ให้นักเรียนมีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ในขณะที่เดียวกันครูก็ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตามวงจร LS จำนวน 4 วงจร ได้แก่ วงจร LS1 วงจร LS2 วงจร LS3 และวงจร LS4 สำหรับวงจร LS1 และ LS3 เป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยงของคุณ Buddy ที่สอนในระดับชั้นเดียวกันแต่ต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนวงจร LS2 และ LS4 เป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมของคุณ Buddy ที่อยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน ซึ่งแต่ละวงจรจะมีการปฏิบัติ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น Plan

วางแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก กิจกรรม OCOLB ชั้น Do เยี่ยมชั้นเรียนและฐานการเรียนรู้ และชั้น See สะท้อนคิด ภายใต้กรอบคำถามสำคัญ 4 คำถาม คือ สิ่งที่ทำ ผลที่เกิด บทเรียนที่ได้ สิ่งที่จะทำต่อไป นำมาใช้ในการถอดบทเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson Study: LS) ร่วมกัน ให้เวลาแต่ละคู่ Buddy ซึ่งเรียกว่า Buddy A และ Buddy B ปฏิบัติกิจกรรมวงจร 2 ครั้งต่อเดือน ใช้เวลาครั้งละ 3 คาบ (เวลาในชั้น Plan และชั้น See รวมกัน 1 คาบ เวลาในชั้น Do ปฏิบัติกิจกรรม OCOLB ในคาบกิจกรรมชุมนุม 2 คาบ/สัปดาห์) ซึ่งในครั้งแรกของการขับเคลื่อนวงจรมานั้น คู่ Buddy คนแรกจะเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะเป็น Buddy A หรือ Buddy B ก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสมัครใจและการตกลงกันโดยสมัครใจ คู่ Buddy อีกคนจะเป็นผู้ไปเยี่ยมห้องเรียนประจำดูบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน แล้วจึงไปร่วมกิจกรรมที่ฐานการเรียนรู้ เพื่อสังเกตการณ์จัดกิจกรรม ร่วมถอดประสบการณ์การเรียนรู้และศึกษาผ่านบทเรียนร่วมกัน หลังจากนั้น คู่ Buddy อีกคนหนึ่งจะเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ คู่ Buddy อีกคนหนึ่งจะเป็นผู้ไปเยี่ยมชั้นเรียนฐานการเรียนรู้ และสังเกตการณ์จัดกิจกรรมที่ฐาน สลับกันปฏิบัติหน้าที่ เมื่อสิ้นสุดวงจรแต่ละวงจรแล้ว กำหนดให้มีการประชุมครูทั้งโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมการถอดบทเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาผ่านบทเรียนร่วมกัน แยกเป็นระดับชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้และในภาพรวมทั้งโรงเรียน การประชุมครูเมื่อสิ้นสุดวงจร LS1 นี้ เรียกว่า กิจกรรม Coaching and Mentoring 1 หรือ CM1 เมื่อสิ้นสุดวงจร LS2 เรียกกิจกรรมนี้ว่า Coaching and Mentoring 2 หรือ CM2 เมื่อสิ้นสุดวงจร LS3 เรียกกิจกรรมนี้ว่า Coaching and Mentoring 3 และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมวงจร LS4 กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมวันดอกไม้บาน (Symposium) เป็นกิจกรรมถอดบทเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษาผ่านบทเรียนร่วมกัน หลังจากได้ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงวงจร LS1, LS2, LS3 และ LS4 ครบทุกวงจรแล้ว ทั้งนี้ ในส่วนของการปฏิบัติกิจกรรมนั้น เนื่องจากแต่ละห้องเรียนจะมีครูที่ปรึกษา 2 คน จะต้องวางแผนร่วมกันในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีให้ตารางชนกัน ในขณะที่ครูที่ปรึกษาท่านหนึ่งไปเยี่ยมห้องเรียนและฐานการเรียนรู้ของคู่ Buddy จะได้มีครูที่ปรึกษาอีก 1 คนร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียนอยู่ที่ห้องเรียนประจำและฐานการเรียนรู้ที่รับผิดชอบ มิให้กระทบต่อการเรียนของนักเรียน

ในการขับเคลื่อนวงจรการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงในทุกกิจกรรมทุกวงจร อาจมีผู้มาร่วมกิจกรรม สังเกตการณ์ แสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ด้วยสุนทรียสนทนาเพื่อศึกษาผ่านบทเรียนร่วมกันกับคู่ Buddy ผู้มาเข้าร่วมกิจกรรมอาจเป็นครูผู้เชี่ยวชาญซึ่งกำหนดจากครูที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ และอาจมีตัวแทนเครือข่ายการมีส่วนร่วมมาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยก็อาจเป็นได้ เช่น ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนศิษย์เก่า ตัวแทนชุมชน ตัวแทนนักเรียน ศิกษานิเทศก์ ตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษา และบุคคลทั่วไป

แต่ละภาคเรียนใน 1 ปีการศึกษานั้น กำหนดช่วงเวลาในการขับเคลื่อนวงจรการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงไว้คือ ภาคเรียนที่ 1 ขับเคลื่อนวงจร LS1 ในเดือนมิถุนายน วงจร LS2

ในเดือนกรกฎาคม วงจร LS3 ในเดือนสิงหาคม และวงจร LS4 ในเดือนกันยายน และจัดกิจกรรม วันดอกไม้บาน (Symposium) ในเดือนตุลาคม ส่วนในภาคเรียนที่ 2 ขับเคลื่อนวงจร LS1 ในเดือน พฤศจิกายน วงจร LS2 ในเดือนธันวาคม วงจร LS3 ในเดือนมกราคม วงจร LS4 ในเดือนกุมภาพันธ์ และ จัดกิจกรรมวันดอกไม้บาน (Symposium) ในเดือนมีนาคม ส่วนการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละคาบเรียน ตามตารางสอนนั้น กำหนดไว้คาบละ 50 นาที บางวิชามีการเรียน 2 คาบติดกันรวมเป็น 100 นาที

ค. ขั้นปฏิบัติหลังจากสิ้นสุดกิจกรรมแล้ว (After Action Review: AAR)

เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมวันดอกไม้บาน (Symposium) ถือว่าเป็นการสิ้นสุด การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (AL) สร้างเสริมสมรรถนะนักเรียนผ่านกิจกรรม OCOLB ด้วยกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษาของภาคเรียนนั้น ๆ โดยคณะกรรมการร่วม 3 ฝ่าย (งานนิเทศภายใน ฝ่ายวิชาการ งานส่งเสริมประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารงานบุคคล และงาน หัวหน้าระดับ ฝ่ายกิจการนักเรียน) ร่วมกันนำผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมมาพิจารณาปรับปรุง แก้ไข และวางแผนพัฒนาครูให้ภาคเรียนต่อไป ให้เกิดคุณภาพที่ครูสู่คุณภาพของนักเรียนให้มีคุณลักษณะของ คนไทย 4.0 ตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมือง ที่เข้มแข็งต่อไป

3) ขั้นประเมินผล (C: Check)

(1) ประเมินผลการเข้าร่วมและการปฏิบัติกิจกรรม ที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา
(2) ประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมฐานการเรียนรู้เมื่อสิ้นภาคเรียน โดยการแบ่งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรม OCOLB แบ่งเป็น 5 คณะ ๆ ละ 10-11 ฐานการเรียนรู้ เพื่อปฏิบัติกิจกรรมเยี่ยมฐานการเรียนรู้ แบบ on site หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังไม่คลี่คลาย ก็จำเป็นต้องจัดแบบ online คณะกรรมการมีแบบ ประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรม บันทึกข้อมูลในแบบที่กำหนด ใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมนี้ 2 ชั่วโมง

4) ขั้นปรับปรุง แก้ไข พัฒนา (Act)

นำผลการประเมินมาสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ครั้งที่ 2 เพื่อร่วมรับทราบผล และร่วมศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการ สร้างเสริมสมรรถนะของนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรม OCOLB โดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ใน ภาคเรียนต่อไป

การประเมินผล (Evaluation)

โรงเรียนดำเนินการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นอกจากจะดำเนินการตามระเบียบการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแล้ว ยังได้ดำเนินการดังนี้

1) เน้นการประเมินผลการเรียนรู้ที่สมรรถนะของนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Formative Assessment) ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนตามคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ข้อ 2 คุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator)

- (1) ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน
- (2) ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา
- (3) ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างผลงาน ผลิต นวัตกรรม และอาชีพ

2) ประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน “ผ” หรือ “มผ” ตามหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อสิ้นภาคเรียน

3.6 A : Assessment การประเมินผลการปฏิบัติตามรูปแบบ I-PENLA Model เป็นการประเมินที่มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งเชิงปริมาณ และเชิงบรรยายอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมได้มาเรียบเรียงให้เห็นคุณลักษณะที่แท้จริงทั้งจุดเด่นที่ควรพัฒนา และจุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไข โดยกำหนดให้มีการประเมินผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประเมินผลการบริการจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

รายการประเมิน	สิ่งที่จะประเมิน	เครื่องมือ
1. การวางระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเมืองกระบี่ด้านการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0	คุณภาพภายในโรงเรียนเมืองกระบี่	แบบรายงานการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน
2. การวางแผนกลยุทธ์โรงเรียนเมืองกระบี่ พ.ศ. 2561-2565 ที่ส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้	คุณภาพของแผนกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0	แบบรายงานผลการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์

รายการประเมิน	สิ่งที่ประเมิน	เครื่องมือ
ของครูผู้สร้างเสริม คุณลักษณะผู้เรียน 4.0		
3. การวางแผนปฏิบัติการ ประจำปี 2564 ที่สนับสนุนให้ บริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนา กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐาน การเรียนรู้ของครูผู้สร้าง เสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0	การดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีที่ส่งผลต่อการบริหาร จัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรม หนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการ เรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริม คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	แบบรายงานผลการดำเนินงาน โครงการ/กิจกรรมตาม แผนปฏิบัติการประจำปี
4. การจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม	คุณภาพของการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนเมืองกระบี่	แบบประเมินคุณภาพการจัดการ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ภายในโรงเรียน
5. การวางระบบการจัดการ เรียนรู้ตามหลักหลักสูตร สถานศึกษาโรงเรียนเมืองกระบี่ พุทธศักราช 2552 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ.2560) หลัง การปรับเพื่อนำมาตรฐานของ ชาติ พ.ศ.2561 ไปสู่การบริหาร จัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model ในการพัฒนากิจกรรม หนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการ เรียนรู้ของครูผู้สร้างเสริม คุณลักษณะผู้เรียน 4.0	1) ระบบการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษา 2) ระบบการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผลการจัดการเรียนรู้	1) แบบบันทึกการตรวจสอบ หลักสูตรสถานศึกษา 2) แบบบันทึกการตรวจสอบ หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ผลการประเมินนักเรียนจาก การปฏิบัติกิจกรรมหนึ่ง ห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB) ประเมินให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนในคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ข้อ 2 คุณลักษณะ ผู้ร่วม สร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) (1) ผู้เรียนมีทักษะการทำงาน ร่วมกัน (2) ผู้เรียนมีความสามารถในการ แก้ปัญหา

รายการประเมิน	สิ่งที่ประเมิน	เครื่องมือ
		(3) ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างผลงาน ผลิต นวัตกรรม และอาชีพ 4) แบบรายงานประสิทธิภาพ การวัดประเมินผลของครูตาม ระเบียบการวัดประเมินผล
6. จำนวนและระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการจัดกิจกรรม OCOLB	1) จำนวนเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม OCOLB 2) ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม OCOLB	แบบสอบถามความคิดเห็นของเครือข่ายการมีส่วนร่วมที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม OCOLB

ตอนที่ 4

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียนและชุมชน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

- ◆ นักเรียนมีวินัยในตนเอง ได้ค้นพบตนเองว่ามีความถนัด และความต้องการด้านการเรียนรวมไปถึงด้านอาชีพ
- ◆ นักเรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถเรียนรู้และปรับตนตามแนวทางการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุและผล
- ◆ นักเรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ นำความคิดมาปฏิบัติจริงจนเกิดเป็นผลงาน ชิ้นงาน ผลผลิต นวัตกรรม และค้นพบแนวทางในการประกอบอาชีพ
- ◆ นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ครู ผู้บริหาร และเครือข่ายการมีส่วนร่วมที่มาร่วมกิจกรรม ส่งผลให้ดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุขและมีสุขภาพะที่ดี

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครู

- ◆ ครูได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (Co 5 Steps) ในวิชาเรียนตามหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้บันได 7 ขั้นสิ่งแวดล้อมศึกษาในกิจกรรม OCOLB และสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริงและผ่านเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
- ◆ การปฏิบัติกิจกรรม OCOLB และกิจกรรมการพัฒนาครูโดยใช้ระบบ MK-CMS เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนครู นักเรียน ผู้บริหาร และเครือข่ายการมีส่วนร่วม
- ◆ ผลของการจัดกิจกรรม OCOLB ทั้ง 54 ฐานการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูค้นพบว่าในแต่ละฐานการเรียนรู้คือการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) เกิดเป็นผลผลิต ผลงาน นวัตกรรมและอาชีพ อันส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative

Co-creator) ในด้านการมีทักษะการทำงานร่วมกัน ความสามารถในการแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างผลงาน ผลผลิต นวัตกรรมและอาชีพ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร

◆ ผู้บริหารมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ สามารถนำไปต่อยอดการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนได้มากและหลากหลายยิ่งขึ้น อีกทั้ง มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะแนะนำครูในโรงเรียน และนำครูพัฒนานวัตกรรมทั้งด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกต่อไป

◆ ผลจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนเข้าไปร่วมปฏิบัติงานกับครูในพื้นที่ปฏิบัติของกิจกรรม OCOLB และกิจกรรมพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (MK-CMS) ได้รับรู้การทำงานของครู และนักเรียน ส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และเครือข่ายการมีส่วนร่วม

◆ ผลของการจัดกิจกรรม OCOLB ทั้ง 54 ฐานการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้บริหารค้นพบว่าในแต่ละฐานการเรียนรู้คือการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD) เกิดเป็นผลผลิต ผลงาน นวัตกรรม และอาชีพ อันส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะของคนไทย 4.0 ตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์ นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) ในด้านการมีทักษะการทำงานร่วมกัน ความสามารถในการแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างสรรคผลงาน ผลผลิต นวัตกรรมและอาชีพ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน

◆ ผู้ปกครองและเครือข่ายการมีส่วนร่วมที่ได้เข้ามาร่วมกิจกรรม OCOLB และที่ได้ทราบความเคลื่อนไหวของกิจกรรมนี้ผ่านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อครู ผู้บริหาร และโรงเรียนโดยรวม

◆ จากการที่เครือข่ายการมีส่วนร่วมได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม OCOLB ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรในการปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

◆ โรงเรียนมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับ ได้รับเชิญให้ไปถ่ายทอดประสบการณ์ และมีเครือข่ายด้านการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน

◆ ชุมชนได้เข้ามามีความรู้การบริหารและการจัดกิจกรรม OCOLB ของโรงเรียนส่งผลให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและส่งบุตรหลานเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

◆ ชุมชนให้การสนับสนุนโรงเรียนทั้งในกิจกรรม OCOLB และการระดมทรัพยากร การศึกษามาช่วยพัฒนาโรงเรียนในด้านอื่น ๆ ด้วย

ตอนที่ 5

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษา

จากการที่โรงเรียนเมืองกระบี่ได้ดำเนินการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA ในการพัฒนา กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 พบปัจจัยที่ สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ดังนี้

ปัจจัยที่สนับสนุนการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

โรงเรียนได้พัฒนาโรงเรียนแล้วประสบความสำเร็จ และวิเคราะห์ได้ว่ามีปัจจัยที่สนับสนุน ดังต่อไปนี้

ปัจจัยด้านคน

- **ผู้อำนวยการโรงเรียน** คือบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการโรงเรียนไปสู่ ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำตามสถานการณ์ ผู้นำ ด้านการประชาสัมพันธ์องค์กร และเป็นผู้นำในยุคดิจิทัลด้วย ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ มีภูมิรู้ ภูมิธรรม นำมาประยุกต์ บูรณาการให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการทั้งระบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (A Whole School Approach for Sustainable Development) โดยใช้ศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์ พระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และหลักทรงงานทั้ง 23 ข้อของพระองค์ ให้ได้คนแล้วจะได้งาน กล่าวคือ เข้าใจใน “บริบท” และ “ภูมิสังคม” ของโรงเรียน เข้าใจถึงซึ่งข้อมูลข้อเท็จจริง (Facts) สร้างบรรยากาศและ ประพฤติปฏิบัติตนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษายอมรับและไว้วางใจ (Trust) แล้วคิดค้นหา แนวทางใหม่ ๆ มาเป็นรูปแบบนำครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ “ระเบิดจากข้างใน” ให้หัวใจเปิด เปลี่ยน Mindset ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ เกิดเป็นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เพื่อนครู ระหว่างคณะผู้บริหารและครู บุคลากรทางการศึกษา อันจะส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่ดีของการ ทำงานร่วมกัน แล้วจึงดำเนินการ “พัฒนา” โรงเรียนในสิ่งที่ประสงค์ร่วมกันตามแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมองค์กร การทำงานเป็นทีม คุณภาพการ ดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้นักเรียนพร้อมที่จะเรียนและการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ผู้บริหารที่มีรองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องให้เทคนิควิธีการให้เกิด “ทีม” ด้วยการพูดคุย ประชุมปรึกษาหารือทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง ค่อย ๆ พูดคุย สิ่งใดเห็นด้วยตรงกัน ดำเนินการทันที สิ่งใดที่ยังมีความเห็นไม่ตรงกัน อาจจำเป็นต้องใช้ความเห็นของคนส่วนใหญ่ ทั้งนี้ต้องประเมินสถานการณ์ว่าจะไม่เกิดความขัดแย้งรุนแรง ถึงแม้ว่าสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงโดยเสียงส่วนใหญ่ แต่เมื่องานสำเร็จผู้บริหารก็ต้องกล่าวยกย่องทีมบริหารของโรงเรียนทุกคนเพื่อเป็นการให้เกียรติและเกิดความภาคภูมิใจร่วมกัน อันจะส่งผลให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วย ได้เห็นผลการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ แล้วจะปรับความคิดของตน เกิดเป็นทีมงานที่เข้มแข็ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของคณะผู้บริหารแต่ละโรงเรียน

ในการออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการจะต้องออกแบบให้ผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องรับผิดชอบทุกฝ่าย งาน ระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับรองผู้อำนวยการโรงเรียนทุกคนนอกจากจะทำงานในฝ่ายที่ตนรับผิดชอบแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพูดคุย เชิญชวนให้รองผู้อำนวยการโรงเรียนเพิ่มบทบาทของตน มาร่วมด้วยช่วยกันดูแลครูทั้งโรงเรียน เช่น ร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้รับผิดชอบโดยสมัครใจ และให้พิจารณาสาขา วิชาเอก และประสบการณ์ของรองผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละท่าน และจำนวนครูที่เมื่อรวมแล้วมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้การดูแลครูรายคนเป็นไปอย่างทั่วถึง มิให้ครูคนใดถูกทอดทิ้งอยู่ข้างหลัง และผู้อำนวยการโรงเรียนจำต้องให้มีการเขียนบทบาทหน้าที่นี้ไว้ในโครงสร้างการบริหารจัดการและคู่มือการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้วย หลังจากนั้นจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์ให้คณะครู บุคลากรทางการศึกษาและเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนได้ทราบเพื่อปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ที่กล่าวมาข้างต้นคือจุดเริ่มต้นของการเตรียมคณะผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงและยอมรับการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยงโรงเรียนเมืองกระบี่ (Muangkrabi School-Coaching and Mentoring System: MK-CMS) ซึ่งได้ปรับรูปแบบมาจาก Chulalongkorn University-Coaching and Mentoring System: CU-CMS) ผลการพัฒนาจะได้ครูคุณภาพ ส่งต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกสู่คุณภาพของนักเรียนต่อไป

- **ครูและบุคลากรทางการศึกษา** ต้องรู้จัก สามัคคี ร่วมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปี่ยมด้วยกัลยาณมิตรและบรรยากาศทางวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องเป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ คิดหาวิธีการใหม่ ๆ มาปรับปรุง แก้ไข พัฒนางานในหน้าที่ตน บุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดประสิทธิภาพ ส่วนครูนั้น ต้องเป็นผู้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และเป็นครูในยุคดิจิทัล ที่ทันสมัยแต่ดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานภายใต้การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม เกิดผลต่อตนเอง เพื่อนร่วมงานและนักเรียนทุกคน

- **เครือข่ายและการมีส่วนร่วม** เป็นพลังหนุนเสริมให้การบริหารจัดการโรงเรียนประสบความสำเร็จ การบริหารจัดการโรงเรียนเมืองกระบี่โดยใช้รูปแบบ I-PENLA ในการพัฒนาการจัดกิจกรรม OCOLB ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ที่ประสบความสำเร็จและเป็นผลการปฏิบัติที่

เป็นเลิศ (Best Practice) ได้นั้น เครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งการรับรู้ เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่โรงเรียนในรูปแบบของคณะกรรมการที่โรงเรียนเชิญมาเป็นครั้งคราว และการเป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสภานักเรียน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการชมรมศิษย์เก่า และเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการให้ความร่วมมือทางวิชาการ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตการจัดการเรียนรู้ การร่วมให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา ตลอดจนการมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนด้านการระดมสรรพกำลังด้านทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยด้านการปฏิบัติตามรูปแบบ I-PENLA

การพัฒนาการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (One Classroom, One Learning Base: OCOLB) สู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ต้องให้ความสำคัญกับการวางระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (I = Internal Quality Assurance: IQA) ให้เข้มแข็งทุกขั้นตอน เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน วิเคราะห์นโยบายการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 โดยใช้ SWOT Analysis กำหนดทิศทางการบริหารจัดการโรงเรียนในอนาคต แล้วดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปี (P = Policy and Plan) ดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผน รวมทั้งโครงการและกิจกรรม มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งในโครงการ กิจกรรม และงานตามโครงสร้างฝ่ายบริหารทั่วไปกำหนดให้มีการจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อีกทั้งได้ศึกษา รวบรวมข้อมูล แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนในประเทศ และต่างประเทศนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้านการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพลังความช่วยเหลือจากเครือข่ายการมีส่วนร่วมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนที่เข้ามามีส่วนร่วมทั้งเป็นผู้รับทราบผลการดำเนินงานของโรงเรียน มาร่วมให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ มาร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ร่วมปฏิบัติงานกับโรงเรียนเป็นครั้งคราว เช่น คณะกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) คณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย และหรือร่วมเป็นคณะกรรมการในเครือข่ายการมีส่วนร่วมในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง และคณะกรรมการชมรมศิษย์เก่า เป็นต้น

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ทั้งระบบประกันคุณภาพ การวางแผน การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ลำดับต่อมา คือการจัดการเรียนรู้ อันเป็นกระบวนการสำคัญที่จะนำผลของการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ขับเคลื่อนกิจกรรมทางวิชาการไปสู่คุณภาพของนักเรียน ด้วยระบบเรียนรู้ (L= Learning System) ซึ่งประกอบด้วย หลักสูตร (Curriculum) การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) และการวัด

ประเมินผล (Evaluation) มีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาที่มีการปรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในส่วนของกิจกรรมชุมนุมให้เป็นกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB) กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) บนฐานสมรรถนะ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้บันได 7 ชั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่สร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ส่วนการนำหลักสูตรไปใช้ในขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ (Learning Management) นั้น ได้มีการจัดกิจกรรมเตรียมครูให้พร้อม จำนวน 2 กิจกรรมคือ 1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุกในกิจกรรม OCOLB ส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 และ 2) กิจกรรมการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง โรงเรียนเมืองกระบี่ (MK-CMS) ทั้งสองกิจกรรมนี้จะส่งผลให้ครูได้ปฏิบัติงานร่วมกันกับเพื่อนครูทั้งคู่ Buddy ครูผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าระดับชั้น ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และเครือข่ายการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Plan) ไปเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก (Do) และสะท้อนคิด (See) เมื่อสิ้นสุดกิจกรรม สำหรับในขั้นตอนสุดท้ายของระบบการเรียนรู้ คือ การวัดประเมินผล (Evaluation) เพื่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนระหว่างภาค และมีการตัดสินผลการเรียน “ผ” “มผ” เมื่อสิ้นภาคเรียน

สุดท้ายของรูปแบบคือการประเมินผลการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ส่งเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงาน มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจน

ที่กล่าวมาข้างต้นคือปัจจัยที่สนับสนุนให้การนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติ ณ โรงเรียนเมืองกระบี่ได้อย่างได้ผล เกิดคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 ในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่ 2 คุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (Innovative Co-creator) ข้อ (1) ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกัน (2) ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา และ (3) ผู้เรียนคิดสร้างสรรค์ นำความคิดสู่การสร้างผลงาน ผลผลิต นวัตกรรมและอาชีพ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ

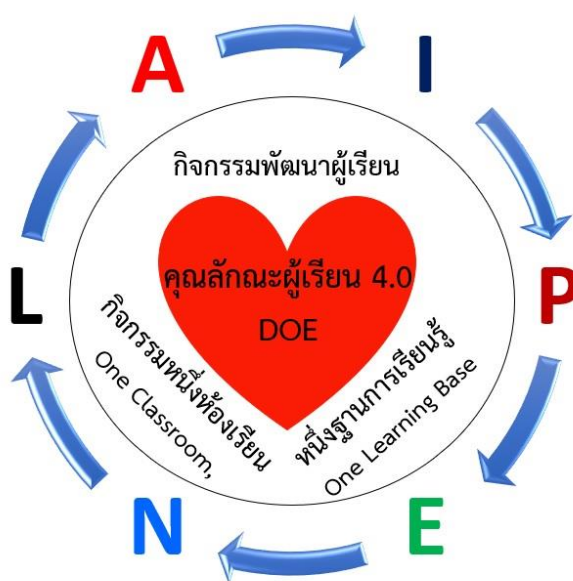
อุปสรรคในระยะการเปลี่ยนผ่านการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรเดิมซึ่งเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานมาเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งหลักสูตรเดิมเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ได้ความรู้ เกิดทักษะมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร รวมทั้งยังมีการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ครูจึงเกิดความกังวลด้านผลการทดสอบ O-NET จึงยังมีการสอนที่เน้นเนื้อหาและสอนเสริมเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการทำข้อสอบให้ได้คะแนนสูง ๆ เพื่อเทียบเคียง (Benchmark) กับคะแนนเฉลี่ยระดับชาติ อย่างไรก็ตาม มั่นใจว่าเมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะแล้ว ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคนี้จะหมดไป

ตอนที่ 6

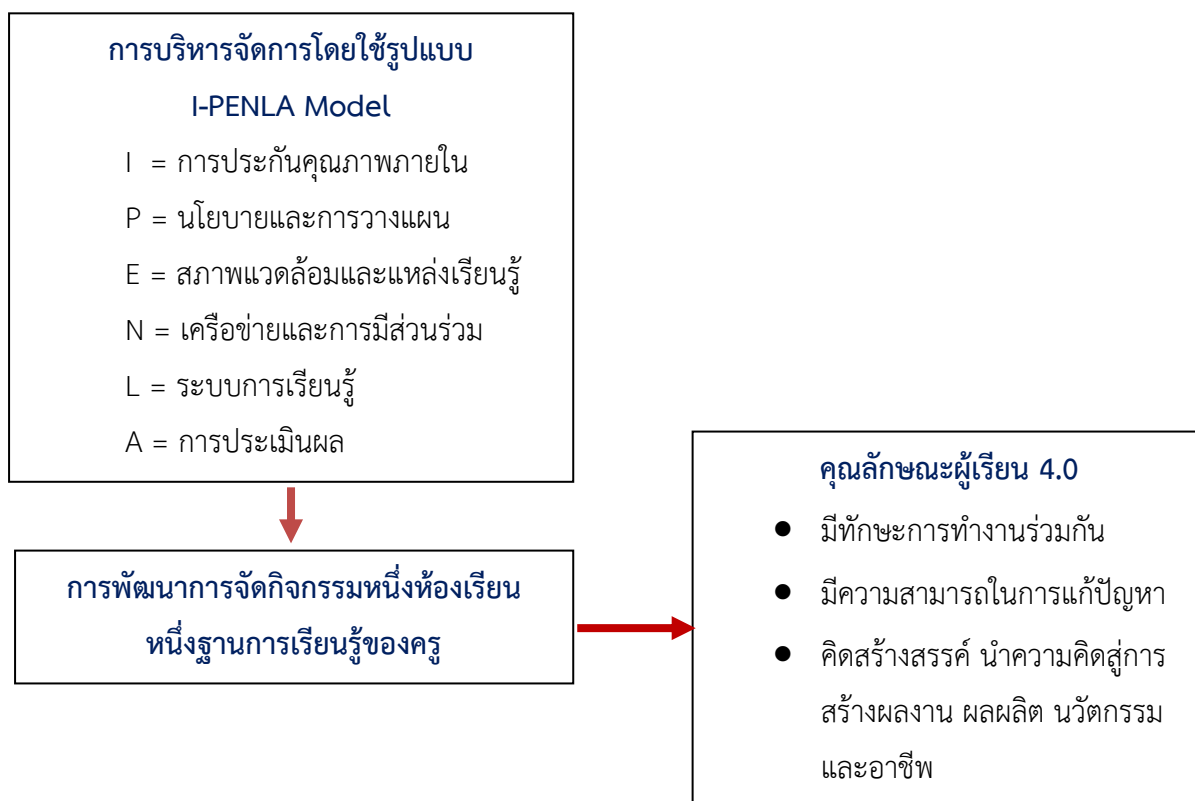
สังเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการ (Model)

จากการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0 โรงเรียนได้สังเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการ ปรากฏผลดังภาพที่ 4 และภาพที่ 5 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4 การบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบ I-PENLA Model เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ของครูสู่การเสริมคุณลักษณะผู้เรียน 4.0

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2555). แนวทางสร้างสรรค์ โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-School). กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. โรงพิมพ์สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. หน้า 46 – 47
- _____. (2557). คู่มือ โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (อีโคสคูล) ตอนบันได 7 ขั้น...เครื่องมือการจัดการเรียนรู้. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ม.ป.ท.
- _____. (2558). โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school: Sharing and Learning Together). กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เอปิช อินเทอร์เน็ตกรุ๊ป.
- _____. (2559). คู่มือแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนอีโคสคูล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ม.ป.ท.
- กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกษม วัฒนชัย. (ม.ป.ป.). สืบสานพระราชปณิธาน “การศึกษาไทย” มุลินิธิยวสทธิคุณ. ม.ป.ท.
- คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (ม.ป.ป.). *หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.). (ม.ป.ป.). รายงานเฉพาะเรื่อง 12 หลักสูตรและการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- อิติรัตน์ ราศิริ และ อาจินต์ สงทับ. แนวทางการมีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเพื่อก้าวสู่ “ศตวรรษที่ 21”. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 5(1), 321.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาวี ยินดีสุข. (2561, มิถุนายน). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC ในศตวรรษที่ 21. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง กับ PLC ในศตวรรษที่ 21” (ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี สำหรับครูทุกระดับชั้นทุกประเภทการศึกษา และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้) ณ ห้องประชุมเทาทอง 5 ชั้น 3 โรงแรมเทาทอง, มหาวิทยาลัยบูรพา, จังหวัดชลบุรี.
- _____. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- _____ . (2562). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรียา เหมตะศิลป์. ศึกษาศาสตร์กับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สืบค้นจาก http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/education_for_develop_to_last.pdf วันที่สืบค้น 21 ตุลาคม 2559
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิง
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2563). OKRs กับการประกันคุณภาพการศึกษา รายงานผลการศึกษานโยบายการปรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยใช้แนวคิดระบบการวัดผลแบบ OKRs: Objective and Key Results (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2563). รายวิชาเพิ่มเติมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2563). ถอดบทเรียนกิจกรรมการเรียนการสอน CODING และการสร้างสรรค์นวัตกรรม: การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย 4.0 ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2563). แนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้เรียนในวัยเรียน. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2563). แนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้เรียนในวัยแรงงาน. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- _____ . (2563). การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2559-2560. กรุงเทพมหานคร: ชุมชุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO). 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Global Sustainable Development Goals: SDGs). สืบค้นจาก <http://www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/> วันที่สืบค้น 30 พฤษภาคม 2558

อานันท์ ปันยารชุน. (2561, 28 พฤษภาคม). ถึงเวลาเปลี่ยนประเทศไทย: ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/education/news-165777> (วันที่สืบค้น 12 สิงหาคม 2564)

OECD Future of Education and Skills 2030, Conceptual learning framework, Knowledge for 2030 in Brief. สืบค้นจาก <https://www.oecd.org/education/2030-project/> วันที่สืบค้น 31 มกราคม 2564

The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2020). Education for Sustainable Development. A roadmap #ESD for 2030. Paris France, UNESCO.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ วิทยานูวัตติ

ดร.อรรถพล สังขวาสี

ดร.อุษณีย์ ธโนศวรรย์

ดร.พีรศักดิ์ รัตนะ

ดร.สวัสดี ภู่ทอง

นายสำเนา เนื้อทอง

เลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. 2563-2564)

เลขาธิการสภาการศึกษา (ปัจจุบัน)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. 2564)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา (พ.ศ. 2564)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา (ปัจจุบัน)

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

นักวิจัยและคณะทำงานพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โรงเรียนเมืองกระบี่

นางกมลวรรณ สุวรรณ

นายวสันต์ ปัญญา

นายศักดิ์พันธ์ จันทร์เพชร

นางสารพัฒน์ รัตนบูรานินท์

นางวันชพร วัชรเฉลิม

นายธรรมบุญ อ่อนเนียม

นางอมรทัต เอียดศรีชาย

นางธนาวดี สุวรรณรัตน์

นางสาวสุวรรณา บ้านนบ

นางสาวฐาปนี พูลศิริ

นางสาวอรนุช แก้ววิเศษ

นางสาวปิยนภา ลิ่มหลัก

นางสาวนิจพร นิจพรพงศ์

นางสาวผกามาศ เรืองลักษณ์

นายวิทวัส คำทอง

นางสาวชุติมา น้อยชิต

ที่ปรึกษา

ประธานคณะทำงาน

รองประธานคณะทำงาน

รองประธานคณะทำงาน

รองประธานคณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงาน

คณะทำงานและเลขานุการ

คณะทำงานและเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์

ศ.ดร.บังอร เสรีรัตน์

ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก

ดร.ทรงพร พนมวัน ณ อยุธยา

ดร.นาฏฤดี จิตรรังสรรค์

นักวิจัยร่วมและผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย

ดร.ประวีณา อัสโย
นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิชา
นางสาวนุรียา วาจิ
นางสาวภควดี เกิดบัณฑิต
นางสาวสุชาดา กลางสอน
ดร.ปิยะมาศ เม็ดไธสง
นางสุวรรณา สุวรรณประภาพร

หัวหน้าโครงการวิจัย
นักวิจัยโครงการ
นักวิจัยโครงการ
นักวิจัยโครงการ
นักวิจัยโครงการ
นักวิจัยโครงการ
นักวิจัยโครงการ

ผู้ออกแบบปก จัดทำรูปเล่มและพิสูจน์อักษร

นางสาวอุบล ตรีรัตน์วิชา
นางสาวภควดี เกิดบัณฑิต

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

กลุ่มมาตรฐานการศึกษา

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารวิชาการ
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้

ลำดับที่ 84/2564

ISBN 978-616-270-359-1